

IN VERBINDING VERNIEUWEN

Jaaroverzicht 2021
Basisondersteuning 's-Hertogenbosch

IN VERBINDING VERNIEUWEN

Basisondersteuning 's-Hertogenbosch
Jaaroverzicht 2021

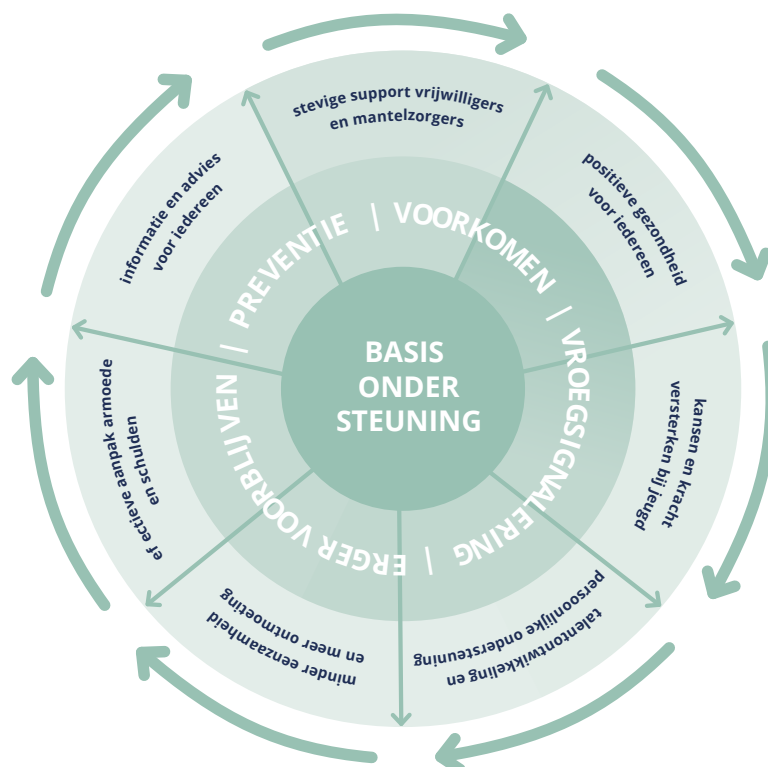
INLEIDING

Ons doel is een sterke sociale stad

Farent, MEE, GGD en Humanitas maakten in 2019 een gezamenlijk meerjarenplan voor de basisondersteuning in 's-Hertogenbosch. Het plan werd gemaakt op verzoek van de gemeente 's-Hertogenbosch. Doel van dit plan is een sterke sociale stad, met een toegankelijke en laagdrempelige basisondersteuning waarin iedereen meetelt en meedoet. Vandaag én morgen. Als samenwerkende partners in de basisondersteuning gaan en staan we voor meer gezonde en gelukkige jaren voor de inwoners van 's-Hertogenbosch.

7 deelopdrachten

Voor de jaren 2020-2023 werken we aan 7 deelopdrachten. Binnen elke deelopdracht bieden we een afgestemd pakket. Bij alle deelopdrachten stellen we inwoners met hun vragen en talenten centraal. We spelen flexibel en snel in op complexe uitdagingen en veranderende omstandigheden. En steeds werken we nauw met elkaar samen en benutten we elkaars expertise en ervaringen. Zo vergroten we de zelfregie en eigen kracht van inwoners. Samen bereiken we ons doel: een sterke sociale stad.

Gezamenlijke verantwoording 2021

Dit document omvat een gezamenlijke verantwoording over het jaar 2021 op de deelgebieden 2 tot en met 7. Deelgebied 1 betreft Koo. Rapportages van deze deelgebieden komen terug in de diverse stuurgroepen. In vogelvlucht schetsen we hier de belangrijke ontwikkelingen op de deelgebieden 2 tot en met 7 en de (nieuwe) verbindingen die gelegd zijn. Daartoe zijn meer dan 25 professionals bevraagd van de vier samenwerkende partners. Zij deelden waardevolle ervaringen over de groei en bloei van onze sociale stad. Ondanks en soms dankzij de coronamaatregelen ontstonden in 2021 veel nieuwe diensten en innovatieve ondersteuningstrajecten.

Een jaar van uitvinden

Uitvinden was ons sleutelwoord in 2021. Niet verwonderlijk; de coronamaatregelen vroegen nog steeds om een andere aanpak. Maar uitvinden ook omdat we elke dag in buurten en wijken staan die voor onze ogen veranderen. In een vroeg stadium zien we gaten vallen én kansen ontstaan om inwoners (meer) te versterken. Uitvinden van en experimenteren met nieuwe diensten en verbintenissen behoort tot onze opdracht. Ten dienste van onze inwoners willen we maximaal inventief zijn; al is het soms wiken en wegen waar onze experimenteerkracht het meest kansrijk is, niet alleen in onze afzonderlijke expertise, maar ook in de samenwerking.

Nieuwe programma's en anders samenwerken

In 2021 innoveerden we samen op actuele thema's zoals eenzaamheid, positieve gezondheid, armoede of veilig opgroeien. Dat kreeg vorm in nieuwe programma's, andere samenwerking en/of creatieve aanpassing van bestaande diensten. Denk aan online-trainingen waar jongeren en (jong)volwassenen oefenen in (meer) sociaal contact en zich minder eenzaam voelen. Of het inventief aanbieden van 'gezonde' ondersteuning juist

op de plek waar 'ziek' zijn centraal staat (het Jeroen Bosch Ziekenhuis). De Buurtteams die experimenteren met manieren om inwoners met ernstige problemen duurzaam te ondersteunen, ter overbrugging naar specialistische hulp. Ook noemen we de consultfunctie voor ouders in een complexe scheiding. Per direct krijgen zij haalbare adviezen. Zo voorkomen we (extra) ellende voor de betrokken kinderen. En in 6 basisscholen bewijzen jeugdverpleegkundigen, schoolmaatschappelijk werkers en onderwijzend personeel dat terughoudende of niet-willende ouders wel degelijk te helpen zijn. Zo wordt het voorliggend veld steeds meer een deskundige schakel naar zorg. Bijzonder is ook de vondst van de Crypto Academy, een spannende benadering van armoede en schulden die jongeren aanspreekt. Aangevuld met vernieuwde trainingen over goed omgaan met je geld, komen we met jongeren in gesprek voordat er (grote) schulden zijn. Tot slot noemen we hier de inzet van vrijwilligers in 2021. In nieuwe huiskamers in de stad, voor nieuwe groepen zoals de lhbtq+ community en op tal van nieuwe manieren (dankzij corona) verzachtten zij leed en brachten zij ook in 2021 levensvreugde bij duizenden inwoners van de stad 's-Hertogenbosch.

Perspectief 2022

In 2022 blijven we ambitieus in onze aanpak. Dat wil zeggen: waar we kansen zien, versnellen en verbeteren we door innovaties en slim herontwerp. We bouwen verder aan een toekomstbestendige basisondersteuning en daartoe verbreden en versterken we verbindingen. We laten onszelf zien en horen in de stad; zo weten inwoners ons te vinden én kennen partners de impact van onze samenwerking. Voor alles blijven we mensen samenbrengen. Zodat we van elkaar kunnen leren, ongeluk en uitsluiting (liefst) kunnen voorkomen en kansengelijkheid kunnen creëren voor iedereen. We gaan door met uitvinden en experimenteren. Samen gaan en staan we voor meer gezonde en gelukkige jaren voor de inwoners van 's-Hertogenbosch.

VRIJWILLIGERS EN MANTELZORGERS

Deelopdracht 2

Doel: Inwoners zetten zich in voor elkaar, voor activiteiten, diensten, voor verenigingen en voorzieningen in wijken en buurten, dorpen en de stad. Samen staan zij voor een leefomgeving die sociaal, zorgzaam voor elkaar, veilig en leefbaar is.

RESULTATEN 2021

Deelopdracht 2

Opbouwwerk stevig in positie

In 2021 is door Farent een visie Opbouwwerk vastgesteld en zijn de opbouwwerkers aanvullend geschoold en getraind. De visie Opbouwwerk omvat expliciete aandacht voor samenlevingsopbouw, collectief matchen van talenten in wijken, buurtontwikkeling en actief bijdragen aan een inclusieve stad. Al langer was er de ervaring dat het opbouwwerk in de basisondersteuning (weer) expliciet benoemd moet worden. Opbouwwerk gaat over collectief verbinden, mensen met elkaar in contact brengen en gemeenschappen versterken. Juist het collectieve verdween wat naar de achtergrond. Steeds vaker werkten de opbouwwerkers op casus-niveau, voor individuele bewoners. En dat in een periode waar de wijkproblematiek alleen maar toenam. Denk aan incidenten in de stad waarbij wijken geconfronteerd werden met ingrijpend geweld. Of de energietransitie die voor veel bewoners en wijken grote impact zal hebben. Vanuit de visie zijn trainingen verzorgd binnen Farent. Centraal daarin stond het verbindende karakter van het opbouwwerk: opbouwwerkers kennen bewonersgroepen en sleutelfiguren in de wijken, onderhouden deze contacten, zijn zichtbaar aanwezig in de wijken en versterken gemeenschappen. Dat is belangrijk in alle wijken, maar zeker in de buurten waar bewonersgroepen minder zelfredzaam zijn, waar weinig vertrouwen is in de instanties of waar bewonersgroepen (nog) geen ervaring hebben in het samenwerken voor de hele buurt. En in situaties waar de leefbaarheid onder druk komt, is het opbouwwerk zichtbaar aanwezig en aanspreekbaar voor alle bewoners.

Praktijk 2021

- *Bij min of meer aangekondigde rellen door jongeren hadden de opbouwwerkers een verbindende rol. In voortdurende afstemming met betrokken partners in de wijk konden zij op maat adviseren en vanzelfsprekend boden zij nazorg aan de deur bij bewoners.*
- *Bij gewelddadige gebeurtenissen in wijken werden opbouwwerkers direct gebeld door bewoners en waren zij snel ter plaatse. De opbouwwerkers konden ondersteuning op maat bieden en een verbindende rol spelen, ook naar de hulpdiensten. Samen met*

bewoners zorgden zij ervoor dat emoties niet verder opvlamden en dat gebeurtenissen (nadien) ook collectief verwerkt konden worden.

- *De opbouwwerkers investeerden in de contacten met de Marokkaanse buurtvaders in de wijk Kruiskamp en ondersteunden hen ook. De samenwerking met de buurtvaders is waardevol in het verder brengen van een leefbare wijk en het verminderen van jeugd- en jongerenoverlast.*
- *In 2021 waren vanwege de pandemie en de lockdowns veel ontmoetingsplekken op straat verdwenen. De multifunctionele wijkgebouwen in de stad waren weliswaar open, maar voor sommige bewonersgroepen is de drempel te hoog. In verschillende wijken organiseerden de opbouwwerkers Buurtkamers, samen met bewoners. In bescheiden ruimtes kwam ontmoeting weer op gang, juist in buurten waar dat hard nodig was.*

Covid Thuis en mantelzorgondersteuning

In 2021 stond het schrikbeeld van 'code zwart' nog volop op de agenda: het volledig vastlopen van de medische zorg vanwege corona. Begin 2021 gingen het Jeroen Bosch Ziekenhuis, de huisartsen in de stad en de partners in de basisondersteuning om de tafel: Hoe kunnen we zo veel mogelijk covidpatiënten preventief verantwoord buiten het ziekenhuis verzorgen? Het project Covid Thuis was geboren. Waar dat kon, gingen patiënten met covid direct vanaf de spoedeisende hulp weer naar huis, met medicatie en zuurstof. Zodra dat medisch verantwoord was, gingen ook patiënten die opgenomen waren, naar huis. Farent had aansluitend een ondersteunende rol hierin: aanvullend op de medische zorg regelden we wat er thuis nodig was aan mantelzorg en praktische hulp. Ook hadden we intensief contact met de betrokken huisartsen. Farent kreeg via het online patiëntenplatform van de huisartsen informatie aangeleverd. Ondersteuning op maat kon snel worden geregeld. Vanuit de contacten met vele vrijwilligers kwam een breed pakket aan diensten thuis en in de wijk beschikbaar. In samenwerking met het Jeroen Bosch Ziekenhuis, de huisartsen, de thuiszorginstellingen en de GGD kwamen patiënten goed in

beeld en kregen zij ondersteuning op maat. In 2021 hebben we bewezen dat de basisondersteuning veel kan betekenen voor de zorg. Dat is belangrijke winst. Covid Thuis heeft de drempels tot samenwerken met alle partijen nadrukkelijk verlaagd. De contacten en de korte lijnen houden we vast.

Praktijk 2021

- *Vrijwilligers -via Crew against Corona, maar ook via Galant en Vrijwillige Thuishulp- boden ondersteuning op maat aan thuiswonende covidpatiënten en hun mantelzorgers. Zij gingen naar mensen toe, deden boodschappen, lieten de hond uit en hielpen families bij het digitaal doorgeven van medische informatie aan het ziekenhuis. Bij alleenstaande mensen of mantelzorgers met een klein netwerk onderhielden zij dagelijks telefonisch contact.*
- *Er was ondersteuning, inclusief nazorg, voor families die te maken kregen met uiterst beperkte bezoek-regels in het ziekenhuis en/of niet aanwezig kunnen zijn bij overlijden van een dierbare.*
- *In juli 2021 organiseerden het Jeroen Bosch Ziekenhuis, GGD en Farent een prikstraat, inclusief informatie voor mensen met een niet-Westerse achtergrond. Daarvoor gingen de partners naar de moskeeën in de stad. Mantelzorgondersteuning van Farent had daarbij een verbindende rol en werd in de wijken positief ondersteund door de collega-opbouwwerkers.*

Vrijwilligers van Galant verzachtten coronaleed

Hoe belangrijk vrijwilligerswerk is, zagen we in 2021 opnieuw. Vrijwilligers verzachtten zoveel mogelijk de gevolgen van de coronapandemie. Stichtingen en verenigingen toonden zich creatief en flexibel in het omgaan met de maatregelen. En bij versoepelingen paktten veel vrijwilligers onmiddellijk hun mooie werk weer op. Tussen april 2020 en september 2021 onderzocht het Meldpunt Lokale Organisaties in 4 rondes de effecten van corona op lokale stichtingen en verenigingen. Het onderzoek gaf een uniek beeld van de veerkracht van het lokale gemeenschapsleven in turbulente tijden. Een groot deel van de organisaties was in staat gebleken om zich aan te passen aan de (wisselende) omstandigheden. Wel werd elke sector anders, lichter of zwaarder, geraakt door de pandemie

en de maatregelen. Het onderzoek liet ook zien dat geen sector hetzelfde is. Met andere woorden: het gemeenschapsleven is geen eenheidsworst. Mooie conclusie van het Meldpunt was dat organisaties, met de juiste steun, in een crisis overeind kunnen blijven. De wil om iets goeds te doen voor een ander verdwijnt niet zomaar! Het Meldpunt was een samenwerking van Galant, Mooi zo Goed zo, 'S-PORT, Huis73, de Erasmus Universiteit en de Lokale Goede Doelengids.

Praktijk 2021

- *Tijdens de campagne 'MAAT!' werden jongeren via social media en de Maatjetest geïnspireerd om als maatje aan de slag te gaan voor mensen die wat extra steun en aandacht nodig hebben. Galant werkte in de campagne samen met 18 lokale organisaties, waar de jongeren zich kunnen inzetten. In 2022 krijgt de campagne een vervolg.*
- *2021 was het nationaal Jaar van de Vrijwilliger. In aangepaste vorm – vanwege de coronamaatregelen – was er veel welverdiende aandacht en waardering voor mensen die 's-Hertogenbosch warmer, groener, sportiever en creatiever maken. Vrijwilligers werden in het zonnetje gezet met een portretten campagne, trainingen en online cadeautjes. Galant maakte samen met de gemeente en 'S-PORT een special over vrijwilligers voor de Bossche Omroep.*

Social coach: dichtbij en flexibel

In 2021 zijn in de gemeente 's-Hertogenbosch zo'n 40 social coaches ingezet. Een social coach is een goed opgeleide vrijwilliger die iemand maximaal een jaar lang begeleidt om weer grip krijgen op het leven. De social coach ondersteunt bij vragen op gebied van huishouden, dagstructuur- en invulling, sociale contacten en zingeving. In kleine stappen wordt de hulpvrager gestimuleerd om weer in beweging te komen en vervolgens regie, energie en plezier te ervaren. Kijken naar het eigen gedrag, zelf bedenken van oplossingen en actie ondernemen, zijn onderdeel van de coaching. Gedurende het jaar bleek dat een goede match tussen coach en hulpvrager essentieel is. De social coach en de hulpvrager kozen echt voor elkaar. Veel van de hulpvragers hadden een achtergrond met psychische- en/of persoonlijkheidsproblematiek of verslaving. Soms was er nog steeds professionele hulpverlening betrok-

ken, waardoor de coach samen met de hulpvrager in dit proces meeliep. De vrijwillige coaches zetten zich in vanuit een maatschappelijke betrokkenheid, interesse en ontwikkeling en inzetten van talenten. Vaak waren zij ervaringsdeskundigen, gepensioneerden maar ook vrijwilligers met een baan en of gezin. Zonder protocol en flexibel werkten zij vanuit presentie en vertrouwen. Daarmee boden zij hulpvragers betekenisvolle ondersteuning. Social coach Johan hielp de 28-jarige Jolijn met ADHD-klachten meer structuur en regelmaat in haar huishouden te brengen. En John, een 68-jarige man met een depressie, kreeg door zijn social coach Anja weer meer zin in het leven. Dankzij social coach Miriam kreeg de alcoholverslaafde Susan weer grip op haar eigen leven. In het verleden was Miriam zelf alcoholverslaafd; als ervaringsdeskundige kon zij Susan goed begrijpen en begeleiden.

Vrijwillige Thuishulp Door Noord

In 2021 zette Farent het project Door Noord op, een nieuw onderdeel van de Vrijwillige Thuishulp. In Noord is grote behoefte aan alle informatie rondom informele zorg en burenhulp op één plek. Met andere woorden: één plek voor vragen op het gebied van burenhulp/vrijwillige inzet, maar ook incidenteel een plek voor

hulpvragen. Bovendien is er de wens voor een ontmoetingsplek voor actieve buurtbewoners/vrijwilligers. Door Noord startte als een laagdrempelig aanmeldpunt voor bewonersparticipatie en burenhulp en een goede ondersteuningsstructuur om een bijdrage te leveren aan het welzijn en de zelf-samenredzaamheid van bewoners in Den Bosch-Noord. We investeerden in een uitgebreide sociale kaart, een hulppool van 11 vrijwilligers en een klusdienst van 7 vrijwilligers. Vanuit Door Noord gingen we actief de buurt in en spraken we met bewoners over inzet van talenten, interesses en mogelijkheden om zich in te zetten voor een ander. Zo breidden we het potentieel aan vrijwilligers uit en kreeg Door Noord een stevige basis. Enkele voorbeelden uit de praktijk: Een meneer brak zijn heup en kon tijdelijk zijn hond niet uitlaten. Vanwege een krappe beurs was een betaalde uitlaatservice geen optie. Zijn netwerk kon wel 's ochtends en 's avonds de hond uitlaten, maar niet overdag. Door Noord zorgde samen met de kinderwerker van Farent voor een groepje kinderen die dagelijks om de beurt de hond uitlieten. Een oudere dame moest voor vaccinatie naar Boxtel. Iemand uit de hulppool bood vervoer. Eenmaal in contact met Door Noord ging mevrouw in gesprek over vrijwillige inzet en kwam zij terecht bij Noorder Kroon. Twee dames zochten een leuk gezelschapsmaatje. Via Door Noord vonden ze elkaar.

ONDERSTEUNING VRIJWILLIGERS EN MANTELZORGERS

Samen staan voor een fijne leefomgeving

95

burgerinitiatieven
ondersteund

3.683 geregistreeerde mantelzorgers

228

geregistreeerde
mantelzorgers
t/m 24 jaar

3.660

mantelzorgers
ondersteund

214

jonge
mantelzorgers
ondersteund

8.323 bewoners

geactiveerd of toegeleid
naar vrijwilligerswerk
of activiteiten

actief meedoen
aan de maatschappij

1.186

vrijwilligers in de
basisondersteuning

vrijwilligerswerk
maakt het verschil!

Galant helpt

98

vrijwilligers-
organisaties

Praktische hulp en ondersteuning aan buurtbewoners

1.199

vrijwillige
thuishulp

ontwikkelen
en groeien

894

vrijwilligers
geschoold

39

matches

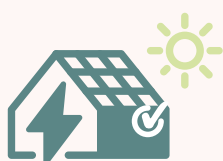
tussen bedrijven en
vrijwilligersorganisaties

Maatschappelijk
betrokken
ondernemen

60 deelnemers

bijeenkomst
aardgasvrije wijken

Investeren in
een duurzame wijk

VOORKOMEN VAN EENZAAMHEID EN AANBIEDEN VAN DAGBESTEDING

Deelopdracht 3

Doel: Inwoners ontmoeten elkaar en doen actief mee aan activiteiten waardoor eenzaamheid wordt voorkomen of afneemt.

RESULTATEN 2021

Deelopdracht 3

De huiskamers bleven open

2021 was nog steeds coronajaar. De noodzaak van de huiskamers werd opnieuw onderstreept. Wat waren de overwegend 80-plussers blij dat de huiskamers ondanks de lockdown gewoon open konden blijven. Wekelijks hadden deze ouderen iets om naar uit te kijken. Even weg van huis tijdens die eenzame corona-periode om samen met anderen een praatje te maken of een leuke activiteit te ondernemen. De huiskamer voor ouderen is een beproefd concept van Farent en draait al vele jaren met succes in verschillende Bossche wijken met behulp van enthousiaste vrijwilligers. In het kwaliteitstevredenheidonderzoek in 2021 beoordeelden deelnemers de huiskamers met een 9 en onder vrijwilligers scoorde de huiskamer een dikke 8!

Praktijk 2021

- Farent, HC 's-Hertogenbosch en 'S-PORT startten een actieve wekelijkse huiskamer met beweeg-activiteiten voor ouderen vanuit het clubhuis aan de Oosterplas. Bewegen en sociaal contact staan centraal, ter bevordering van de fysieke en mentale gezondheid van ouderen. Ook bereidden we een huiskamer voor Arabischsprekende vrouwen voor. Deze start in 2022.

Dementievriendelijk 's-Hertogenbosch

Sinds enkele jaren werkt Farent aan dementievriendelijke wijken in Zuid, Binnenstad en Schutskamp. In deze Bossche buurten wonen veel senioren. Uit onderzoek blijkt dat 1 op de 5 mensen dementie krijgt. Gemiddeld leven mensen 8 jaar met dementie, waarvan 6 jaar thuis. Het streven in een dementievriendelijke gemeente (dvg) is dat mensen met dementie zo lang mogelijk meedoen in de samenleving. Een dementievriendelijke wijk komt alleen tot stand wanneer betrokken partijen, organisaties en buurtbewoners elkaar weten te vinden, elkaars taal leren spreken en weten samen te werken. Belangrijk hierbij is het vergroten van kennis én vaardigheden in de samenleving op het gebied van het herkennen van en omgaan met dementie. Stedelijk

bouwden we verder aan het Geheugenhuis in Huis073. Het Geheugenhuis is een samenwerking van Huis073, Farent en Tao of Care. Er kwam een huiskamer in het Geheugenhuis, met activiteiten voor mensen die willen werken aan een fit geheugen. Het Geheugenhuis is een laagdrempelige inloopmogelijkheid voor mensen die vragen hebben of zich zorgen maken over hun geheugen. Iedereen kan terecht, dus ook mensen zonder de diagnose dementie, begeleiders en mantelzorgers.

Praktijk 2021

- 21 partners in de wijk Schutskamp, waaronder de GGD, Van Neynsel en woningcorporaties, ondertekenden een intentieverklaring met als doel: samen vormgeven aan een dementievriendelijke wijk.
- In diverse wijken volgden partners en vrijwilligers de training GOED met als doel het herkennen van verward gedrag en hoe daarmee om te gaan.
- Voor en door ouderen werd er veel georganiseerd in het kader van positieve gezondheid; onder meer het Seniorenfestival in de Schutskamp, het buurt-netwerk 'Rondje Rijzert' en het Jumbo-Punt in Zuid waar ouderen terecht kunnen voor informatie en een luisterend oor.

Infopunt eenzaamheid voor iedereen

Het Infopunt eenzaamheid is er voor iedereen en speelt op een laagdrempelige manier in op een grote behoefte aan contact. Vanuit het Infopunt werken Farent en Humanitas nauw samen; Farent pakt de vragen op voor 55+ volwassenen en vragen voor volwassenen jonger dan 55 jaar worden opgepakt door Humanitas, via de Training Meer Contact en Tandem. Samen zetten we in op preventie en bestrijding van eenzaamheid. Toen er in 2021 weer meer kon, bleek het voor een aantal mensen lastig om de draad weer op te pakken; contacten en activiteiten waren langdurig weggevallen en mensen waren ontregeld. Het Infopunt investeerde extra in communicatie en gevonden worden, door bewoners en professionals. We zetten stappen om

onszelf duidelijker te profileren, ook via Koo, en zo ook diverse doelgroepen te bereiken. Daartoe kozen we (opnieuw) bewust voor de noemer 'eenzaamheid'. Dit blijft het meest herkenbaar en vindbaar, ook al labelen mensen zichzelf niet graag als eenzaam. Ten dienste van het Infopunt stelde Farent een visiedocument eenzaamheid vast. Belangrijk is het onderscheiden van sociale eenzaamheid (gemis van een sociaal netwerk dat bestaat uit meerdere betekenisvolle contacten), emotionele eenzaamheid (gemis van een naaste met wie men lief en leed kan delen) en existentiële eenzaamheid (gemis van zingeving en het gevoel een plek te hebben in de wereld). Het visiedocument beschrijft hoe Farent bijdraagt aan het bestrijden en voorkomen van verschillende vormen van eenzaamheid. Ook wordt geschetst waar ontwikkelkansen en grenzen liggen. Voorkomen van eenzaamheid blijft het meest effectief. We zetten in op preventie via de cursus Positief gezond ouder worden en alle activiteiten die gericht zijn op het hebben van betekenisvolle contacten, zoals het doen van vrijwilligerswerk.

Praktijk 2021

- *Vanuit het Infopunt zijn huisbezoeken gedaan als laagdrempelige manier om te praten over meer contacten en/of verbreden van het sociale netwerk van mensen. We konden verwijzen naar activiteiten, maar ook naar vrijwillige thuishulp of individuele begeleiding van maximaal 1 jaar via de vrijwillige participatiecoach. Ook de (huis)bezoekdienst weduwen en weduwnaars door ervaringsdeskundigen kon in 2021 weer doorgaan.*
- *De cursus Positief gezond ouder worden kon gewoon doorgaan; wel bleek het lastiger voor deelnemers om hun netwerk te verbreden in coronatijd.*
- *Het Infopunt organiseerde signaleringsbijeenkomsten voor professionals, soms op aanvraag van organisaties en daarnaast op eigen initiatief. Daarbij kwamen thema's aan de orde zoals: wat versta je onder eenzaamheid, hoe signaleer je (verschillende vormen van) eenzaamheid, hoe maak je eenzaamheid bespreekbaar en welke stappen kun je zetten (als professional en/of samen met bewoners)?*

Training Meer Contact, ook voor jongeren

Deze onlinetraining gaf Humanitas in 2020 voor het eerst. De training kreeg een vervolg in 2021; het is een effectief en relatief goedkoop middel dat ingezet kan worden bij grote groepen (jong)volwassenen. Aanmelden via Facebook of een website, zonder dat dit zichtbaar is voor anderen, werd opnieuw ervaren als gemakkelijk en laagdrempelig. Gedurende 60 dagen ontvingen deelnemers elke dag een e-mail met kleine opdrachten, bewustwording, educatie en tips die konden helpen bij het uitproberen van ander gedrag. Elke deelnemer werd telefonisch begeleid door een vrijwilliger. De ervaringen van de deelnemers waren overwegend positief. Veel deelnemers waren door het thuiswerken terechtgekomen in een negatieve spiraal. Die konden we samen doorbreken; dankzij de training konden zij weer enigszins terughalen wat door de pandemie en de lockdowns verloren was geraakt. Gedurende het jaar is de training doorontwikkeld voor jongeren tot 23 jaar. Er kwamen kleine aanpassingen, toegespitst op de doelgroep: kleine opdrachten gedurende 7 weken en thema's die zijn toegeschreven naar de leefwereld van jongeren. Denk aan sociaal netwerk vergroten, veerkracht versterken, blij zijn met jezelf en positief kijken naar je eigen talenten, leuke dingen doen, tips om contact te maken en bestaande contacten verdiepen. Omdat jongeren niet gemakkelijk communiceren via e-mail, is besloten om een app te laten maken voor de Training Meer Contact voor jongeren. Dat werkt veel effectiever. De app moet in de tweede helft van 2022 klaar zijn.

Praktijk 2021

- *In 2021 namen ruim 20 (jong)volwassenen (23-55 jaar) deel aan de training.*
- *Wat bleek in 2021: contact via e-mail is gemakkelijk, maar afhaken ook. Via het (telefonisch) contact met de vrijwilliger konden we deelnemers motiveren om de training af te maken. In het doen van alle opdrachten ligt het eindresultaat verborgen; zo kon een deelnemer pas aan het einde van training een date aangaan. Was hij vroegtijdig gestopt, dan had hij die stap mogelijk niet gezet.*

VOORKOMEN EN AANPAK EENZAAMHEID EN DAGBESTEDING

7

Signaleringsbijeenkomsten eenzaamheid voor beroeps-krachten

Ontmoetings- en dagactiviteiten

ontmoeten en samen zijn

77

ontmoetings- en dagactiviteiten georganiseerd door inwoners

6.115

deelneme ontmoetings- en dagactiviteiten In steunpunt Epigoon en Van Meeuwenhof en Vriendencafé Bij Katrien

11

huiskamers

voor kwetsbare ouderen

490

deelnemers

Uitvoering Dementie Vriendelijke Gemeenschappen

Zuid, Binnenstad, West

Infopunt Eenzaamheid

voor een luisterend oor

135 meldingen

Maatjesprojecten

een maatje geeft extra aandacht, ondersteuning of begeleiding

6

maatjes- projecten

314

inwoners die een maatje hebben

231

vrijwilligers die een maatje zijn

WERKEN AAN POSITIEVE GEZONDHEID

Deelopdracht 4

Doel: Inwoners kunnen omgaan met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen. Zij voeren daarbij zoveel mogelijk eigen regie. Hierdoor nemen kwaliteit van leven toe en het aantal gezonde levensjaren.

RESULTATEN 2021

Deelopdracht 4

Wijkgezondheidswerk als basis

Ook in 2021 zette de GGD positieve gezondheid stevig op de agenda bij netwerkpartners en bewoners. Stedelijk en in de wijken zijn de thema's gezonde leefstijl en gezonde leefomgeving onder de aandacht gebracht. Daarbij is gezocht naar innovatief aanhaken bij activiteiten en/of contacten met inwoners die toch al aangeboden worden via Farent, 'S-Port, onderwijs, wijkmanagers en andere netwerkpartners. Het traject van bewustwording begint bij de professionals in de buurten en wijken; inwoners van jong tot oud sluiten vervolgens wel aan bij laagdrempelige en leuke activiteiten zoals kinderkoken, een leefstijlchallenge of bijvoorbeeld een sportdag op school die de naam krijgt van 'gezondheidsdag'; daarmee krijgen niet alleen sport en bewegen, maar ook gezonde voeding, lekkere en gezonde tussendoortjes, slapen, watertappunten, mentaal lekker in je vel zitten en andere aspecten een plek. In de wijkpreventieplannen 2021 hebben we doelen geformuleerd in het kader van bewustwording en (aanhaken bij) activiteiten.

Wijkpreventieplannen

In 2021 is in een aantal wijken de wijkfoto 's-Hertogenbosch gepresenteerd aan professionals en wijkbewoners. Samen met Farent en wijkbewoners zijn aansluitend wijkpreventieplannen positieve gezondheid opgesteld. Onderdeel van het plan is zeswekelijks overleg gezondheid, samen met de opbouwwerkers van Farent, de 'S-Port buurtcoaches, wijkmanagers en de wijkgezondheidswerkers van de GGD. Via hen is er ook verbinding met de leergemeenschappen Positieve Gezondheid van Avans (CDKM). Doel van de samenwerking is helder: samenwerken op gezondheidsdoelen heeft meer impact en maakt 'aanhaken' voor inwoners eenvoudiger. En omdat de sociale en fysieke omgeving van invloed zijn op leefstijl en gezond gedrag, is er in de samenwerking ook aandacht voor een gezonde omgeving. Denk aan groene speelpleinen en gezond aanbod in de sport-/of schoolkantine. In een gezonde leefomgeving maken inwoners gemakkelijker de gezonde keuze.

Praktijk 2021

- *In aansluiting op de Wijkfoto 's-Hertogenbosch is gewerkt aan de thema's voeding, beweging, roken, alcohol, mentale gezondheid en gezonde omgeving.*
- *Er zijn watertappunten gerealiseerd in (sommige) wijken.*
- *We hebben specifieke aandachtspunten benoemd, ook voor 2022: verbeteren van het beweegaanbod voor 50-plussers via 'S-Port en inzetten op verbinding met kwetsbare inwoners en inwoners van niet-Westerse oorsprong.*

Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)

Een gezonde toekomst begint met kinderen en jongeren die opgroeien in een gezonde omgeving. Het landelijke platform JOGG helpt de gemeente 's-Hertogenbosch en organisaties bij het maken van gezond beleid. Met de GGD als aanjager en verbindende schakel brengen we in de basisondersteuning dit gezond beleid in de praktijk. We hebben kinderen en hun ouders ondersteund bij hun leefstijlverbetering. Daarbij zoeken we de integrale samenwerking met diëtisten, fysiotherapeuten, buurtsportcoaches, maatschappelijk werkers en de huisartsen.

Praktijk 2021

- *In 2021 zijn er in totaal 139 kinderen met overgewicht en obesitas begeleid, waarvan 13 kinderen vanuit het Jeroen Bosch Ziekenhuis via het Zorgpad overgewicht.*
- *De GGD organiseerde een symposium over de ketenaanpak naar een gezond gewicht voor kinderen. Vanwege corona werd het symposium verplaatst naar 2022.*
- *Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met Kanteel, organisatie voor kinderopvang. Doel is toewerken naar gezonde tussendoortjes en een gezond voedings- en beweegbeleid op alle Kanteel-locaties.*

- De GGD heeft de coördinatie van schoolfruit in 2021 uitgevoerd. Aanvullend op de EU- schoolfruit regeling is er gedurende 20 weken fruit geleverd bij 10 scholen in 's-Hertogenbosch.
- Op BBS Kruiskamp, BBS aan de AA, BBS Haren Donk Reit en BBS de Hambaken is bij Klup Up activiteiten gezorgd voor een gezond tussendoortje voor in totaal 754 kinderen.

Gezond Leven en Corona

De pandemie was in 2021 nog overal aanwezig en informeren over vaccineren was een wezenlijk aandachtspunt. De GGD en partners investeerden in informatie op maat, om zo de vaccinatiebereidheid te vergroten. Ook kwamen er prikposten in de wijken zelf (West).

Praktijk 2021

- We organiseerden een campagne vaccinatiebereidheid in West; bekende sleutelfiguren zoals de verpleegkundige jeugdgezondheid en de coördinator van het

Wijkplein gingen op de foto en een flyer met hun foto en oproep werd breed verspreid.

- Sociaal Cultureel Centrum De Helftheuvel, een locatie in Hambaken en ook moskee Arrahma werden opengesteld voor vaccineren zonder afspraak. Groot succes!

Maatwerk in het Samen gezond spreekuur

In 2020 begon de GGD dit spreekuur als een kleinschalige pilot, bedoeld voor patiënten met overgewicht en non-alcoholische levervettingsziekte. Zij werden verwezen door de polikliniek maag-darm-lever. Het doel was de patiënt te ondersteunen in hun streven naar een gezondere leefstijl om zo hun gezondheidswelzijn te bevorderen. In 2021 werd de pilot een echt project en kwam er samenwerking met meerdere poliklinieken waaronder cardiologie en orthopedie. In de loop van het jaar werd dit nog eens uitgebreid naar meerdere specialismen. Sindsdien worden steeds meer patiënten met leefstijl gerelateerde aandoeningen doorverwezen.

Als patiënten worden uitgenodigd voor het intakegesprek vullen zij van tevoren het spinnenweb positieve gezondheid in. Dit is samen met het afnemen van de brede anamnese en het leefstijlroer de basis van ons gesprek, waarbij we samen met de patiënt komen tot een plan van aanpak. Na drie weken volgt er een telefonische terugkoppeling voor monitoring en coaching waarin de voortgang wordt besproken. Na drie maanden is er een eindgesprek waarin we samen met de patiënt kijken welke stappen zijn gezet. Vanaf het begin kijken we goed waartoe de patiënt in staat is, waar de ambitie ligt en waarover hij of zij regie heeft. Voor de intrinsieke motivatie moeten ook de randvoorwaarden zoals zingeving en de doelstelling kloppen. Een gedragsverandering is het moeilijkste wat er is en maatwerk in verandering heeft de grootste slagingskansen. Maatwerk is kenmerkend voor onze aanpak. Als een patiënt komt vanwege overgewicht, dan gaat het gesprek vaak niet eens over het gewicht. Het gaat veel meer over beter in je vel zitten en zelfvertrouwen, en hoe deze patiënt dat kan bereiken. Een positieve gezondheid zit in meer dan alleen voeding en bewegen. Het gaat ook over sociale contacten, omgaan met eenzaamheid of stress, en/of zinvol bezig zijn in je eigen leefomgeving. De brede dienstverlening vanuit de basisondersteuning is daarbij helpend. Het project loopt tot eind 2022. We onderzoeken of ook huisartsen in 's-Hertogenbosch kunnen aansluiten en verwijzen.

Praktijk 2021

- In totaal zag het Samen gezond spreekuur 105 patiënten. Zij kwamen met vragen rondom hun leefstijl zoals gewichtsreductie, beter in je vel zitten, gezond bewegen, gezonde voeding, slapen, stoppen met roken enzovoort.
- Drie dagdelen per week is er spreekuur op het Sport-medisch Centrum. Deze locatie past helemaal bij de insteek van het spreekuur: positief vanuit het oogpunt van gezond leven en niet vanuit medische problematiek.
- In samenwerking met partners kunnen we patiënten goed op weg helpen en de juiste doorverwijzing doen. Denk aan de inzet van een leefstijlcoach of praktijkondersteuner. Ook via Farent, MEE en S-PORT worden patiënten weer op weg geholpen.

Opvoedondersteuning vanuit het Regionaal Trainingscentrum (RTC)

In 2021 bood de GGD, via het RTC, de cursus/moedergroep aan. Deze moedergroep voor vrouwen van alle achtergronden voorziet in een behoefte. In de cursus staat informatie over opvoeden centraal, maar dat nemen we bewust heel ruim. Elkaar ontmoeten, leren van andere culturen, ervaren dat je niet alleen bent in de wijk, informatie delen over aanvullende hulp of ondersteuning zijn ook belangrijke doelen bij de cursus. Het merendeel van de deelnemende vrouwen in de cursus, die in 2021 eenmaal werd aangeboden, was van niet-Westerse afkomst. Naast de cursus bood de GGD meer dan 10 themabijeenkomsten rondom opgroeien en opvoeden; de meeste daarvan in West. Deelnemers kwamen veelal via mond-tot-mond-reclame. Zowel bij de cursus/moedergroep als in de themabijeenkomsten ontstonden soms pittige gesprekken met de deelnemers. Onder meer bij het thema acceptatie: wat als jouw tiener thuiskomt met een christelijk of juist een Moslim vriendje? Wat is dan heilig, God, Allah of je kind? Als begeleiders benadrukten we dat niks goed of slecht is. Het gaat erom dat moeders en vaders zelf weten hoe zij over dingen denken en waarom. Dan weten zij ook dat andere mensen iets anders kunnen denken of vinden.

Praktijk 2021

- Naast de cursus en de themabijeenkomsten zijn ook vier Triple P cursussen gegeven; twee cursussen voor ouders met tieners en twee cursussen voor ouders met jongere jeugd. Deze cursussen gaan over positief opvoeden en bieden praktische vaardigheden.
- Tijdens de landelijke Week van de Opvoeding was er een eenmalige bijeenkomst 'Goed voor jezelf zorgen'. Vanwege corona was dit online en de bijeenkomst trok met name jonge moeders.
- Daarnaast geven we een (thema)cursus koken aan kinderen. Met de kinderen bespreken we thema's zoals 'hoe ziet vasten eruit en moeten jullie aan tafel eten, wie kookt er bij jullie thuis' enzovoort. Ook ouders worden uitgenodigd voor een gezamenlijk gesprek over gezond eten en positief opvoeden.
- De Wish weerbaarheidstraining voor zesdegroepers is opnieuw succesvol aangeboden op de basisscholen.

Rookvrije omgeving en de campagne Stoptober

Gezonde leefomgeving en gezond opgroeien hebben alles te maken met een rookvrije omgeving. In 2021 heeft de GGD opnieuw ingezet op dit belangrijke doel. Ook de Stoptober campagne brachten we weer onder de aandacht. En in samenwerking met het Jeroen Bosch Ziekenhuis is er het doel om de geboortezorg rookvrij te maken.

Praktijk 2021

- *In oktober, Stoptobermaand, volgde de GGD twee stoppers. In samenwerking met de stoppers werd wekelijks een kort 'stop' filmpje verspreid onder partners zoals het Jeroen Bosch Ziekenhuis, de huisartsen en anderen die werken aan positieve gezondheid.*
- *Ook organiseerde de GGD drie webinars/inspiratiesessies, met daarbij het doel rookvrij opgroeien voor de Bossche kinderen. Het betrof de webinars rookvrije kinderboerderijen en speeltuinen, rookvrije sportverenigingen en rookvrije gemeente.*
- *In Noord en Oost kregen inwoners een laagdrempelig Stoppen-Met-Roken aanbod in hun eigen wijk.*
- *Deelname van de GGD aan de werkgroep Rookvrije Start in het Jeroen Bosch Ziekenhuis.*

De campagne Ik Pas

Jaarlijks promoot de GGD bij Bossche bewoners en partners de campagne Ik Pas over bewust omgaan met alcohol. In 's-Hertogenbosch gebeurt dit via de dry january maandchallenge: doe mee en drink gedurende 30 dagen geen alcohol. Volwassenen van 18 jaar en ouder zijn de doelgroep en jaarlijks verzinnen we nieuwe dingen om de campagne onder de aandacht te brengen. Vanzelfsprekend worden professionals in de basisondersteuning uitgedaagd om zichtbaar en hoorbaar het goede voorbeeld te geven aan bewoners. In het verlengde van de dry january challenge is besloten om ook ouderen aan te spreken. Inzet daarbij is de maand na carnaval, de traditionele vastenperiode tot Pasen. In 2022 zoeken we daartoe de samenwerking met de stedelijke ouderenorganisaties.

Praktijk 2021

- *Afgelopen jaar was de bekende volkszanger John de Bever boegbeeld van de Ik Pas campagne, dry january challenge. We mochten zijn foto gebruiken voor posters in de stad en gedurende de stopmaand maakten we samen met hem wekelijks een vlog over zijn stopmaand.*

Training Mensenhandel bestaat hier niet, toch?

In 2020 konden Humanitas en MEE de training Mensenhandel bestaat hier niet. Toch? door ontwikkelen. In 2021 boden we de training voor het eerst aan, met open inschrijving voor alle partners in de basisondersteuning, inclusief het onderwijs. Ook in company training was mogelijk. Onder meer de Maatschappelijke Opvang en het Inloopschip maakten daarvan gebruik. Halverwege het jaar kwamen de inschrijvingen goed op gang. Belangrijke doelen van de training zijn: bewustwording dat mensenhandel bestaat in Nederland en in 's-Hertogenbosch, leren herkennen van signalen, inzicht hebben in de keten en hulp kunnen inzetten/organiseren. We zien tamelijk veel handelingsverlegenheid bij professionals. Mensenhandel is een verborgen wereld waar we liever niet instappen- ook omdat er mogelijk risico's aan verbonden zijn. Bovendien is er veel twijfel en niemand wil een ander vals beschuldigen. In de training werkten we met ervaringsdeskundigen en de casussen waren allemaal waargebeurd. Dat had impact op de deelnemers en zij ervoeren dat het enorm belangrijk is om signalen breed te delen met (zorg)professionals om een mogelijk slachtoffer te herkennen. Met elkaar verzamel je bewijs op meerdere leefdomeinen en daarover in gesprek gaan, geeft winst. Je deelt de verantwoordelijkheid en maakt gebruik van elkaars expertise. Een volgende stap is een sterker netwerk mensenhandel. In 2022 moeten gemeenten in Nederland beleid hebben op dit thema, dus we zijn goed op weg. Er is in de stad een zorgcoördinator mensenhandel en het aantal organisaties met een aandachtsfunctionaris groeit. Mensenhandel is een thema wat op de agenda moet blijven; de slimme trucs in de mensenhandel veranderen voortdurend. Ook bewustwording blijft nodig, onder meer op het hardnekkige misverstand van 'slachtoffers willen zich niet laten helpen'. Uiteindelijk is preventief trainen het doel, zaadjes planten met name op bewustwording en signaleren.

Praktijk 2021

- *De workshop/training was initieel 2 uur, maar dat bleek te kort. Om deelnemers beter voor te bereiden, is een module e-learning met informatie en voorbeelden toegevoegd. Deze module van 45 minuten doorliepen deelnemers voorafgaand aan de training. Zo waren zij beter voorbereid en dat bracht meer diepgang in de training en ruimte voor inbreng van casuïstiek.*
- *De deelnemers evalueerden de verdiepende training met een rapportcijfer 8. Positieve punten die vaak genoemd werden:*
 - *we weten nu waar informatie beschikbaar is voor professionals;*
 - *we hebben meer informatie over hulppaden en weten nu waar slachtoffers naartoe kunnen;*
 - *we zijn ons er sterker van bewust dat mensenhandel valt onder de Meldcode;*
 - *we hebben handvatten gekregen en kunnen scherper screenen. Dat doen we met terugwerkende kracht ook op bestaande casussen.*

Samenwerking Jeroen Bosch Ziekenhuis en thuis

De contacten tussen Farent en het ziekenhuis zijn er al langer. Sinds 2020 is de samenwerking verdiept. In 2021 startten het ziekenhuis (afdelingen, artsen, medisch maatschappelijk werk), Reinier van Arkel en Farent het project (Overmatig) Alcoholgebruik. Doelstelling is (vroeg) interventie bij overmatig alcoholgebruik en inzetten op multidisciplinaire zorg in het ziekenhuis en vooral ook thuis. Het project begon bij de afdeling Maag Darm-Lever, maar gedurende het jaar versterkten we ook de contacten met andere afdelingen in het ziekenhuis. Sinds de start van het project hebben de partners 2 keer per week multidisciplinair overleg (mdo) met daarbij steeds de vraag: wat kunnen we patiënten, die vanwege alcoholproblematiek zijn opgenomen, in het ziekenhuis en met name thuis bieden aan ondersteuning zodat zij niet keer op keer in het ziekenhuis terechtkomen vanwege de alcoholafhankelijkheid? De rol van het ziekenhuis is medische/somatische zorg bieden en dat gebeurt goed, maar vaak is meer nodig. Denk aan patiënten die vanwege verslavingsproblematiek zichzelf en/of hun woning verwaarlozen, kampen met eenzaamheid, psychiatrische klachten en soms ook overbelasting van betrokken mantelzorgers. Ook treffen we alcoholafhankelijke mensen met een licht verstandelijke beperking. In het ziekenhuis

is Farent beschikbaar als een 'wandelende sociale kaart' en zowel Farent als Reinier van Arkel brengen specifieke kennis mee. Denk aan (het signaleren van) ontspoorde mantelzorg, ouderenmishandeling of huiselijk geweld. In het project maken we gebruik van gemakkelijk contact zo lang de mensen in het ziekenhuis liggen. De maatschappelijk werker van Farent die 2 keer per week het mdo bijwoont, komt aan het bed, benoemt het alcoholgebruik en vraagt of de patiënt open staat voor een huisbezoek. Dat is vaak best confronterend. Patiënten weten wel dat hun leefstijl zorgelijk is, maar benoemen van concrete veranderstappen blijft ingewikkeld. Als de patiënt weer thuis is, gaat de maatschappelijk werker van Farent op huisbezoek en maakt een plan van aanpak. Bij de uitvoering van het plan nemen collega's in de basisondersteuning of andere partners het over. Het project draait om aansluiten bij de patiënt en vervolgens onthaasten. Ofwel geen hooggespannen verwachtingen koesteren en/of grote veranderstappen aanbieden. Een drinker stopt niet snel. Maar toewerken naar kleine doelen is zonder meer haalbaar.

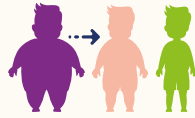
Praktijk 2021

- *In 2021 liep het project gewoon door, maar de noodzakelijke 'geslotenheid' van het ziekenhuis, ook voor de externe partners, was een hindernis. Daar is zo goed mogelijk omheen gewerkt.*
- *Gedurende het jaar kwam sterk naar voren dat alcoholverslaving, gemixt met andere problematiek, een slecht imago heeft. Het vinden van een vervolgplek, voor patiënten die om medische redenen nog niet naar huis konden, was ingewikkeld. We startten met proef casuïstiek: welke problemen zien we bij deze patiënt, wat is leidend en welke vervolgplek is dan nodig? Door samen te pionieren, en met inzet van een regierol van Farent, lukte het om in een aantal situaties zorg op maat te regelen. Dankzij de proefcasussen groeide het commitment bij de partners om zo nodig de grenzen op te zoeken: de patiënt niet nu ontslaan uit het ziekenhuis, maar over 2 dagen, gaf ruimte voor het regelen van de passende vervolgplek. Erg belangrijk, want herstel op een passende vervolgplek verhoogt de kansen op succes thuis. Zonder vervolgplek is er een reële kans dat de patiënt binnen afzienbare tijd weer terug is in het ziekenhuis met dezelfde gezondheidsklachten. Daartoe is vanuit Farent ook ingezet op deskundigheidsbevordering bij zorg-/revalidatiecentra en andere vervolgplekken voor patiënten.*

WERKEN AAN POSITIEVE GEZONDHEID

Gezond opgroeien

13 Jeugdigen
via JBZ vanuit
'zorgpad
Overgewicht'

126 Jeugdigen
via Netwerk Aanpak
Kinderen met
Overgewicht

139 Jeugdigen gezonder gewicht
en leefstijl'

170
volwassenen
ondersteund
tijdens Samen
Gezond spreek-
uren bij het
krijgen en
houden van
een gezonde
leefstijl

Project alcoholproblematiek

volwassenen zijn via een
intensief traject samen
met JBZ verder geholpen

jongeren zijn via een
intensief traject samen
met JBZ verder geholpen

Wijkgezondheidswerk met resultaat

inwoners kunnen laag-
drempelig met al hun
vragen en klachten
terecht bij wijkgezond-
heidswerkers

zij integreren die basis-
zorg én preventie in
hun werk

het resultaat?
bewoners voelen zich
hierdoor meer betrokken

6.526
jeugdigen namen deel aan

195
wijkactiviteiten

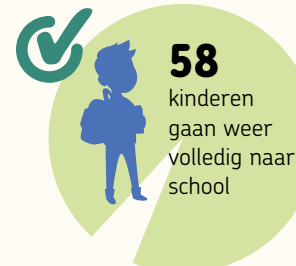
2.065
volwassenen namen deel aan

45
wijkactiviteiten

Aanpak ziekteverzuim

62 gesprekken met kinderen
in het primair onderwijs

58
kinderen
gaan weer
volledig naar
school

De corona crisis vergroot
problematiek die er vaak
al was. Door stevig in te
zetten op het voorkomen
van schoolverzuim
en uitval:

- ✓ vergroten we de
toekomstige kansen
op een diploma
- ✓ verkleinen we de
kans op criminaliteit
en hogere zorgkosten

Wijkgezondheidswerk/ Gezonde scholen

waarvan:
24 PO scholen
en 9 VO scholen
werken aan de thema's
alcohol en roken

RTC trainingen vergroten veerkracht, weerbaarheid en welzijn

293 **jeugdigen**
volgen 1 van 35
RTC trainingen

101 **volwassenen**
volgen 1 van 15
RTC trainingen

AANPAKKEN VAN ARMOEDE EN SCHULDEN

Deelopdracht 5

Doel: Inwoners zijn financieel zelfredzaam.

RESULTATEN 2021

Deelopdracht 5

Start van de Werkgroep Energiearmoede

In november 2021 is er door de projectgroep Brede woonlasten een overleg gestart over energiearmoede. De betrokken organisaties, waaronder de partners in de basisondersteuning, de stedelijke woningcorporaties en de gemeente 's-Hertogenbosch, waren gemotiveerd om hierop in te zetten. De uitzonderlijke situatie vroeg hier ook om. Snel oplopende energielasten kunnen inwoners razendsnel in geldproblemen brengen. Deelname van de organisaties in de basisondersteuning is positief. We staan immers dicht bij de inwoners en kunnen hen gemakkelijk uitnodigen tot gesprek.

Praktijk 2021

- In het overleg met Eerste Hulp bij Geldzaken en de Wijkpleinen bracht Farent de gevolgen van variabele energiecontracten en stijgende energielasten in kaart. We maakten een stroomschema voor vrijwilligers en professionals om het gesprek te voeren over de energierekening.
- De gemeente gaat de 'energiefixer' inzetten; Farent denkt mee over hoe deze fixers over de vloer kunnen komen bij zoveel mogelijk adressen.

Gratis mondkapjes, zelftesten en steunpakketjes

Vanuit het landelijke Armoedefonds kreeg Farent 12.000 gratis mondkapjes en een aantal zelftesten voor gezinnen die het niet breed hadden. Via de Wijkpleinen, maar ook onze maatschappelijk werkers, opvoedondersteuners en andere sociaal werkers bereikten we snel de juiste gezinnen. Ook de ouderen die aangewezen zijn op de Seniorenbus konden we van dienst zijn.

Aan het eind van 2021 ontving Farent via het Armoedefonds ook 300 steunpakketjes 'Ik denk aan jou' voor kwetsbare ouderen. Elk pakketje bevatte boodschappenbonnen, maar bijvoorbeeld ook puzzelboekjes. De pakketjes zijn begin 2022, via het netwerk van Farent, uitgereikt aan de bewoners die het nodig hadden.

Crypto Academy: geldgesprek met jongeren

In het project De Gestelse buurt werkt had Farent al eerder het thema Jongeren en schulden opgenomen. Van daaruit ontstonden het zakgeldproject voor het primair onderwijs, de Schulden Escape en andere spellen om jongeren bewust te maken van geld en het risico van schulden. Het plan was om in 2021 een financieel checkgesprek toe te voegen voor jongeren van 16 tot 24 jaar. Maar dat plan veroorzaakte ongemak; jongeren zijn moeilijk te 'vangen' op gesprekken over geld. We besloten het over een andere boeg te gooien en kozen het thema crypto currency als kapstok. Die insteek bleek succesvol. Jongeren in 's-Hertogenbosch kregen eerlijke en genuanceerde informatie over crypto en tegelijkertijd over omgaan met geld, financiële doelen stellen, inzicht in financiën en de risico's van crypto en andere vormen van sparen of beleggen en rendement behalen. Op een positieve manier werden jongeren begeleid bij het maken van hun (financieel) actieplan, inclusief het in kaart brengen van de eventuele valkuilen bij dit plan. Alle besprekpunten in de Crypto Academy waren ook van toepassing op andere vormen van sparen en financiën. Denk aan financiële doelen stellen, verstandig omgaan met leningen, inzicht en overzicht behouden. In de Crypto Academy hoorden jongeren het eerlijke verhaal; niet bevoogdend of afradend, maar wel genuanceerd: weet wat je doet met geld. Als je je niet verdiept in beleggen of het omgaan met geld, kun je risico's lopen. En ken jezelf: hoe ga jij om met verleidingen? Beleggen via crypto of op andere manieren, kan verslavend zijn. Bewustwording blijft erg belangrijk. Farent kreeg landelijk aandacht voor de Crypto Academy in het Financieel Dagblad en ook via Schouders Eronder, het landelijke platform schuldenproblematiek. Zo draagt de Crypto Academy ook bij aan bewustwording onder professionals: zoek een passende ingang en praat gemakkelijk en effectief met jongeren over financiën en bewust omgaan met geld. In 2022 gaat de Academy door, maar dan in een breder kader. Niet meer specifiek gericht op crypto, maar onder de noemer FIRE: Financial Independant, Retire Early. Via activiteiten gedurende het hele jaar werken we samen met jongeren aan financiële bewustwording.

Praktijk 2021

- *In de Crypto Academy, in 4 tot 5 bijeenkomsten, en in samenwerking met de jongerenwerkers van PowerUp-073, spraken we met jongeren over: wat is crypto en wat is geld eigenlijk? Wat zijn de pluspunten van crypto en zijn er ook risico's? Hoe verzamel je informatie over crypto en hoe test je wat je aan het doen bent? Het thema sloeg bijzonder goed aan.*
- *Onderdeel van de Crypto Academy waren ervaringsverhalen van een professioneel belegger en van een jongere die geld had belegd in crypto. De praktijkverhalen waren leerzaam en hadden impact.*
- *Via de Crypto Academy werden jongeren doorgeleid naar andere activiteiten. Onder de vlag van de Academy waren zij snel en gemakkelijk bereikbaar.*

Get a Grip bij beginnende geldproblemen

In 2021 heeft Humanitas veel geïnvesteerd in het vroegtijdig, voordat er grote schulden zijn, in contact komen met jongeren van 16 tot 24 jaar. Ondersteuning bij financiën via het programma Get a Grip is er al langer, maar preventie mocht duidelijker benadrukt worden. Daartoe werd een plan gemaakt, wat (gedeeltelijk) is uitgevoerd in 2021. Insteek was gezond opgroeien en beginnende geldproblemen meteen aanpakken vanuit de samenwerking met een breed netwerk van maatschappelijke organisaties in de stad. Denk aan T.O.M. (Traject Op Maat), PowerUp073, de Wijkpleinen en de gespecialiseerde jeugdzorg, maar ook de Maatschappelijke Opvang, Quiet, Huis73 en de verslavingszorg. Het contact met ruim 36 organisaties in

de stad had resultaat. Nieuwe netwerkpartners haakten aan én jongeren die voorheen moeizaam of niet werden bereikt. Langs korte lijnen kwamen zij terecht bij Get a Grip. Via (online) 1-op-1 begeleiding leerden de vrijwilligers jongeren met geld omgaan en schulden te voorkomen. De insteek van gezond opgroeien en leren omgaan met geld houden we vast en daarbij blijven we zichtbaar en vindbaar voor jongeren zelf. Maar investeren in een breed netwerk blijft minstens zo belangrijk. Gaandeweg 2021 ontstond het plan van een 'geld-netwerk' in de stad. Via een breed stedelijk netwerk kunnen we immers nog beter monitoren wat jongeren (en volwassenen) nodig hebben op het gebied van verstandig omgaan met geld. We zetten graag door.

Praktijk 2021

- *In 2021 kende Get a Grip 38 deelnemers. Een aantal van hen kwam via nieuwe netwerkpartners, van wie veel positieve respons kwam. Het lukte om via bestaande en nieuwe partners jongeren met beginnende schulden te bereiken en hen te motiveren tot ondersteuning via Get a Grip.*
- *Het aantal vrijwilligers bij Get a Grip steeg van 30 naar 42. Ook dat was een belangrijk resultaat van het intensieve contact met netwerkpartners in de stad.*
- *De folder Get a Grip is aangepast voor jongeren, in een papieren en online versie. Ook vroegen we via de sociale media-aandacht voor verstandig omgaan met geld. Bij het gebruik van de sociale media, kwamen nuttige tips en adviezen van jongeren zelf. Ook zetten we herkenbare ervaringsverhalen van jongeren in via de sociale media.*

AANPAK ARMOEDE EN SCHULDEN

Aantal geholpen inwoners met praktische financiële ondersteuning

4.908

inwoners op wijkpleinen

Thuisadministratie

199 geholpen inwoners

Ambassadeurs Meedoen

12

ambassadeurs

voor hulp en wegwijs aan ouders bij aanvragen van subsidies en fondsen

Praktische financiële ondersteuning door vrijwilligers

79

vrijwilligers op wijkpleinen

163

vrijwilligers bij inwoners thuis

Briefadressen

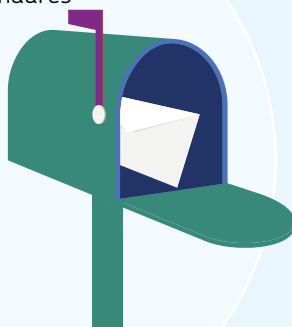
voor mensen zonder woonadres

170

aangevraagd, waarvan

150

verstrekt

BEVORDEREN VAN TALENTONTWIKKE- LING EN BIEDEN VAN PERSOONLIJKE ONDERSTEUNING

Deelopdracht 6

Doel: Inwoners lossen met individuele en vrij toegankelijke ondersteuning hun problemen op en/of ontwikkelen hun talenten, zodat zij naar vermogen mee kunnen doen aan de samenleving.

RESULTATEN 2021

Deelopdracht 6

Schoolmaatschappelijk werk primair onderwijs: ouders preventief ondersteunen

De proeftuin Geïntegreerde aanpak onderwijs en basisondersteuning jeugdverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk werk had in 2020 al bewezen dat zichtbare aanwezigheid van de jeugdverpleegkundige van de GGD en de schoolmaatschappelijk werker van Farent in de basisschool nut had. Ouders, kinderen en ook leerkrachten kwamen met vragen en de jeugdverpleegkundige en schoolmaatschappelijk werker konden deze oppakken en zo nodig snel schakelen naar zorg of ondersteuning buiten de school. In 2021 kon de proeftuin doorgaan op 6 basisscholen/kindcentra. Bestendigen van de aanpak stond centraal; dat betekende ouders kennen en vertrouwen geven, zeker de ouders die huiverig zijn voor hulp. Gedurende het jaar mochten ouders nog steeds niet in de school komen vanwege corona. Dat was een hindernis, het letterlijk zichtbaar zijn voor ouders was minder en daardoor was het contact moeilijker. Ook noodgedwongen online contact via Teams was moeilijk. Gelukkig werkte de samenwerking tussen de schoolmaatschappelijk werker en de jeugdverpleegkundige goed. Op sommige scholen zijn de jeugdverpleegkundigen erg bekend omdat zij ook het consultatiebureau doen in de wijk. Via de jeugdverpleegkundige kwamen terughoudende ouders toch bij het schoolmaatschappelijk werk terecht. De schoolmaatschappelijk werkers en de jeugdverpleegkundigen lieten op de deelnemende scholen duidelijk weten wanneer zij aanwezig waren; niet alleen voor ouders, maar juist ook voor personeel/intern begeleiders. Zodat ouders correct werden verwezen en niet voor niets kwamen. Het eerste contact moest raak zijn. Is er contact, dan is preventief ondersteunen mogelijk en kunnen we zware problematiek (meer) voorblijven. Gedurende het jaar was er voor de 6 scholen in de proeftuin aanvullende expertise beschikbaar (2 uur per week) van Cello en Herlaerhof. Zij adviseerden op het complexe gebied van jeugdpsychiatrie en licht verstandelijke beperking. Deze expertise op afroep werkt. De experts sluiten aan bij de tweemaandelijks kindbesprekingen op de scholen. Desgewenst kunnen de experts direct inspelen op wat besproken wordt. Vroeg erbij zijn en snel in contact komen, werken echt.

Praktijk 2021

- *Gedurende het jaar waren er veel korte contacten met ouders. Vaak via signalen vanuit de leerkracht: kinderen zonder ontbijt, onverzorgd of steeds te laat komen. De schoolmaatschappelijk werker kon de ouders aanspreken, niet bevoogdend maar vragend en met een helpend advies.*
- *Bekendheid van de proeftuin bleef belangrijk. Scholen waren inventief in het informeren van ouders. Op een school interviewden de kinderen de schoolmaatschappelijk werker en maakten daarover een verhaaltje voor de ouders. Dat werd heel positief ontvangen.*
- *Via de Buurtteams konden de jeugdverpleegkundige en de schoolmaatschappelijk werker thema's in de school verder brengen. Dat werkte positief bij het Zakgeldproject; er was tegelijkertijd aandacht voor in de wijk en in de school.*

Consultfunctie complexe scheidingen: snel in gesprek, spanningen voorkomen

Complexe scheidingen komen helaas vaak voor en de jeugdzorg wordt hierdoor zwaar belast. Dat werkt belemmerend in de hele keten. Farent en Humanitas besloten in 2021 tot het ontwikkelen van een consultfunctie; complementair aan het Farent aanbod complexe scheidingen en de Humanitas begeleide omgangsregeling. De consultfunctie is specifiek in het belang van de betrokken kinderen en moet beschikbaar zijn voor de partners in het brede netwerk van onderwijs, juridisch loket, woningcorporaties, huisartsen en anderen. Ook veilig Thuis, Koo en de basisondersteuning zelf zijn onderdeel van dit netwerk. Via een 1e uitvraag bij Koo, Farent of Humanitas kan de consultfunctie worden ingezet. Daarmee voorkomen we in een aantal situaties dat ouders (te) laat aan een gesprekstafel komen/in een hulpgesprek komen. Bij gesprek in een laat stadium zijn de verhoudingen somsodeloos complexer geworden. Dat is schadelijk voor de kinderen. Hoe eerder dingen duidelijk zijn afgestemd voor de kinderen, hoe beter het is. Doel is simpelweg zo vroeg mogelijk bij ouders aan

tafel komen, samen helder benoemen waar eventueel pijnpunten liggen en daardoor escalatie voorkomen. Meedenken is onze kracht. Dat voelt laagdrempelig voor ouders. Het consult is een samenwerking van Farent en Humanitas en expertise ligt ook bij beide partners. We wisselen uit en versterken elkaar. Waar Veilig Thuis betrokken is, blijft zij doen wat ze doet. We nemen niets over, maar zijn een snel inzetbare schakel die erger kan voorkomen. In 2022 moet dit consult zich bewijzen. We gaan heel duidelijk maken in het netwerk waar we voor zijn, en hoe we complementair zijn aan het bestaande aanbod.

Praktijk 2021

- *Het kortdurend consult complexe scheidingen omvat 3 gesprekken en een advies. Er is bewust geen sprake van een traject en hulpverlening; het is een consult en dat is ook de kracht. Het praktisch advies schetst wat de kinderen nodig hebben en waar ouders naartoe kunnen voor een cursus, bezoekbegeleiding of langer begeleidingstraject.*

De Buurtteams: mensen met complexe vragen duurzaam ondersteunen

De Buurtteams, met medewerkers van Farent en MEE, kwamen ondanks corona, ook in 2021 gemakkelijk bij mensen over de vloer. Steeds vaker kwamen bewoners, uitgaande van een vraag, met een kluwen aan problemen. Gelukkig zijn de Buurtteams goed in vraagverheldering en ordenen van vragen of problemen op de verschillende leefgebieden. En gelukkig vangt Koo steeds meer enkelvoudige vragen af. Dat is waardevol voor bewoners en ondersteuning daartoe kan snel worden ingezet. De Buurtteams bleken in staat en voldoende geschoold om de zwaardere hulpvragen en/of de reeks van samenhangende problemen op te pakken. Dat vroeg om intensiever verbinden met huisartsen en anderen in het voorliggend veld, en ook met specialistische instellingen. Maar het lukte. In een jaar dat gekenmerkt werd door schakelen en voortdurend flexibel meebewegen, konden de Buurtteams complexe vragen veelal binnen twee weken oppakken en stut en steun regelen via het wijknetwerk. Bij het eerste telefoontje/contact konden inwoners direct rekenen op praktische

tips en adviezen die wat druk van de ketel konden halen. Ondanks meer complexe problematiek en vaker crisissituaties, hielden de Buurteams vast aan de eigen stelregel: vertragen aan de voorkant (uitvraag in 3 gesprekken) garandeert versnellen daarna. Ook konden de Buurteams hun rol vasthouden van vertrouwenspersoon die naast de mensen staat. Dat is waardevol, zeker in situaties waar politie en/of Veilig Thuis de veiligheid moeten bewaren via inperkende maatregelen. Het toenemend aantal complexe ondersteuningsvragen geeft wel te denken. Kortdurende ondersteuning komt steeds minder voor en de verwachting is dat complexe vragen alleen maar zullen toenemen. Zeer duidelijk afstemmen met netwerkpartners over wie wat kan bieden, wanneer en hoe het dan verder gaat, zal in de toekomst nóg belangrijker worden. Ook voor de Buurteams zelf is dat aanleiding om nadrukkelijk te kijken naar welke expertise wél geboden kan worden en welke echt niet.

Praktijk 2021

- *Snel schakelen en flexibiliteit werden zichtbaar bij de opzet van corona nazorg. In samenwerking met Koo was er in korte tijd een route uitgezet voor bewoners: van gezamenlijk de e-mail box beheren en beantwoorden, in overleg kennis en hulp inzetten en afstemmen wie contact hield met de betrokken bewoners.*
- *In 2021 duurden hulp- en ondersteuningstrajecten langer, soms tot wel 9 tot 12 maanden. Dat werd mede veroorzaakt door (lange) wachttijden voor inwoners bij de specialistische zorg. De Buurteams organiseerden praktische en duurzame stut en steun voor inwoners die op een wachtlijst stonden. Zij hielden contact met de betrokken mensen en lieten niet los. Daarmee werd erger voorkomen.*

Ambulant kinderwerk: talenten zien en stimuleren

De ambulant kinderwerkers van Farent leggen contacten met kinderen tot 12 jaar op straat en in de buurt. Ze signaleren wat er speelt in de wijk en kijken wat kinderen willen, waar hun behoeften en talenten liggen en zijn ook een bekend gezicht in de wijk voor kinderen en ouders. Ze werken veel samen met andere kinderen en jongerenwerkers. En ze praten met de school en andere samenwerkingspartners. Zo zorgen ze dat kin-

deren op de plek terecht komen waar ze hun talenten kunnen ontwikkelen. En ze geven ouders/opvoeders advies en antwoord op hun vragen. Ook bedenken ze in samenwerking met het Buurteam, de GGD en scholen projecten en activiteiten op maat in de wijk en op school.

Praktijk 2021

- *Hoogtepunt in 2021 was het stedelijke zomerkamp op een vakantieboerderij in de bossen bij Helvoirt. 43 kinderen uit verschillende Bossche wijken deden mee. Voor veel kinderen was het de 1e keer dat ze een paar dagen van huis waren. Een geslaagd kamp en dat vonden de kinderen ook!*
- *Samen met vrijwilligers en buurtbewoners organiseerden de kinderwerkers in de zomervakantie sportieve en creatieve activiteiten in de wijk voor ruim 300 Bossche kinderen; van zeskamp, knutselen, circus, springkussen en waterspelletjes tot graffiti-workshop, bonte avond, goochelen, paintballen en hutten bouwen. De zomeractiviteiten waren erg belangrijk omdat veel kinderen vanwege de thuissituatie niet op vakantie konden gaan.*

Inzet op maat bij huiselijk geweld

Bij huiselijk geweld of vermoedens daarvan, komt het maatschappelijk werk van Farent direct in actie. Vaak komt de melding via Veilig Thuis of via het Crisis- en Interventie Team binnen bij het Buurteam. De hulp voor alle betrokkenen, dus ook voor de kinderen, wordt dan snel opgepakt. Huiselijk geweld vindt plaats in de huiselijke kring en komt voor binnen alle lagen en groeperingen van de bevolking. Slachtoffers én plegers kunnen vrouwen en mannen zijn, kinderen en volwassenen, onder wie ook ouderen. Vrouwen vormen volgens de statistieken de grootste groep slachtoffers. De inzet kan verschillend zijn: zo kunnen gesprekken worden gestart met slachtoffer en dader volgens de methodiek 'De Aanpak'. Men wil allebei de relatie voortzetten en het geweld stoppen. Tijdens deze gesprekken worden duidelijke afspraken gemaakt om escalatie te voorkomen. Ouders worden ook bewust gemaakt van de impact op de kinderen. Eventueel kan het schoolmaatschappelijk werk worden ingezet om de kinderen te begeleiden. Daarnaast zijn er individuele trajecten met slachtoffers waarin de focus ligt om het

geweld te laten stoppen, de eigen invloedsmogelijkheden/krachten te (her)ontdekken en een toekomstperspectief te creëren. Ook is er groepshulpverlening: lotgenotencontact tussen vrouwen die te maken hebben of gehad met huiselijk geweld. De kracht van groepshulpverlening is dat vrouwen van elkaar leren. Door de herkenning en erkenning worden taboes en onderwerpen uit het dagelijks leven bespreekbaar gemaakt. Vrouwen worden zich weer bewust van wie ze zijn, wat ze kunnen en willen. Ze krijgen vertrouwen om dit zo te mogen voelen en gaan daar vervolgens naar handelen en keuzes maken.

Praktijk 2021

- *Naast individuele- en groepshulpverlening ontwikkelde Farent in 2021 een nieuwe vorm van hulpverlening aan betrokkenen van huiselijk geweld. Twee ervaringsdeskundigen worden ingezet bij vrouwen die nog niet toe zijn aan groepshulpverlening. Zij vinden bij de ervaringsdeskundigen op een laagdrempelige wijze een luisterend oor.*

Maatjes voor lhbtqi+ jongeren in het AZC

Maatjes voor Mekaar is ontstaan uit een initiatief van een ervaringsdeskundige jongere, die als vrijwilliger bij Humanitas kennis had gemaakt met onze maatjes-trajecten. Hij kwam met het plan om studenten te koppelen aan jongeren. Vanuit zijn eigen ervaringen als lhbtqi jongere in een AZC, stelde hij dat er juist maatjes voor deze doelgroep moesten komen. Hoewel de situatie in het AZC weliswaar anders is dan in het land van herkomst, ervaren deze jongeren ook daar de agressie en discriminatie vanwege hun lhbtqi-identiteit en kunnen zij niet zichzelf zijn. Dat maakt eenzaam. Als je niet uit kunt komen voor je identiteit is het immers heel moeilijk om contact te maken met gelijkgestemden. Humanitas heeft deze nieuwe activiteit ontwikkeld vanuit de wetenschap dat die goed past in de basisondersteuning; het is immers laagdrempelig en bedoeld voor een doelgroep waar nog geen ondersteunende activiteit voor bestond. Via de maatjes kunnen jongeren uit de lhbtqi-community met een andere culturele achtergrond beter landen in onze samenleving en hen ook meegeven dat er meer mensen zijn zoals zij, in het AZC en in Nederland.

Alle Humanitas vrijwilligers gaan getraind op pad, dus ook voor Maatjes voor Mekaar is een training geschre-

ven die de vrijwilligers voorbereidt op het contact met de deelnemer en hun rol als vrijwilliger. De training is volledig Engelstalig; tot nog toe zijn vrijwel alle vrijwilligers buitenlandse studenten, en veelal ervaringsdeskundige, van 18 tot 22 jaar. In de training leren de vrijwilligers over maatjescontact. Ook bereiden we hen voor op hoe om te gaan met de eventuele trauma's waar ze mee te maken kunnen krijgen. De vrijwilligers kunnen deelnemen aan andere trainingen van Humanitas (onder meer Grenzen stellen). Het maatjesproject voor deze doelgroep is tamelijk nieuw in Nederland. Alle betrokkenen zijn enthousiast. Zij voelen dat zij echt een verschil kunnen maken. We willen dit aanbod structureel een plek geven binnen de basisondersteuning.

Praktijk 2021

- *In 2021 trainden we een groep van 10 vrijwilligers. Zij worden in de loop van 2022 gekoppeld als maatje bij Maatjes voor Mekaar. Bedoeling is dat zij voor maximaal 1 jaar samen optrekken, buiten het AZC op neutraal terrein. Zowel de vrijwilligers als de jongeren vonden elkaar via mond tot mond-reclame. Vanwege veiligheid voor de doelgroep konden we niet openlijk adverteren op het AZC of andere plekken. Ook kwamen sommige maatjes via de inloopsprekuren van de partners in de basisondersteuning. We hebben en houden contacten met het COC; we weten elkaar te vinden en kunnen mensen uit het AZC verwijzen naar aanbod van het COC.*

Kind in contact werkt positief

Vrijwilligers van Humanitas bieden ondersteuning in de omgang tussen uit huis geplaatste kinderen en hun betekenisvolle familieleden. Deze vorm van ondersteuning bestaat sinds 2019 en ontstond vanuit een vraag van de regionale organisaties jeugdzorg. Kind in contact begeleidt de casussen/gezinnen waarbij geen bijzondere ondersteuning nodig is vanuit jeugdzorg. Omdat jeugdzorg wel de doelen van de bezoekbegeleiding vaststelt, zijn er regelmatig voortgangs- en evaluatiegesprekken tussen jeugdzorg, Humanitas en de betrokken ouders. Regelmatig betreft het gezinnen waarbij een van de ouders een verstandelijke beperking heeft. We bieden begeleid contact tussen kind en ouders/familie. Dat kan bij ouders thuis of bij Humanitas, maar ook in de speeltuin of andere buitenplekken. Doel

van het bezoek is een fijn moment creëren voor kind en ouders. Er zijn geen hulpverleningsdoelen. Via de vrijwilligers van Kind in contact is er structuur in een veilige setting, maar er is geen hoge drempel. Ouders kunnen zichzelf zijn want er hangt immers niets vanaf. Het gaat om het fijne contact en de vrijwilliger is erop getraind om dit te faciliteren. Contact kan maandelijks, maar ook vaker of juist minder vaak, net wat er nodig is. Een contact/bezoek ouders-kind duurt gemiddeld 2 uur. Vanuit Kind in contact blijven we betrokken totdat de kinderen 18 jaar zijn.

Praktijk 2021

- In 2021 begeleiden we 15 tot 20 trajecten; er was een duidelijke groei in het aantal aanvragen. De training voor vrijwilligers breidden we uit; naast de module Kind in Contact met daarbij specifiek aandacht voor uithuisplaatsing en wat dit doet met kind en ouders, boden we ook pleegzorginformatie omdat kinderen vaak in een pleegzorg worden opgevangen.

Jeugdsupport en Mentoring & Coaching

Vanuit Jeugdsupport en Mentoring & Coaching van Humanitas bieden getrainde, vaak jonge vrijwilligers individuele ondersteuning aan jongeren. Centraal staan een steun in de rug, luisterend oor en persoonlijke

aandacht voor het verhaal van de jongeren en vooral ook voor hun talenten. De maatjes/coaches helpen jongeren op weg naar (meer) zelfredzaamheid, zelfvertrouwen en een steviger sociaal netwerk. Meestal komen de jongeren in een maatjestrject via de partners in de basisondersteuning zoals de Buurteams, schoolmaatschappelijk werkers of jongerenwerkers van Farent of cliëntondersteuners van MEE. Maar ook via het Team Toegang en Regie en andere organisaties. Soms loopt er een hulpverleningstraject voor de jongere naast het maatjestrject.

Uit ervaring weten we dat het één op één contact veiliger voelt voor de jongeren (in plaats van deelname in een groep). De vrijwilligers zijn er gedurende een jaar exclusief voor de jongere en richten zich niet op de ouders/opvoeders. Jeugdsupport is specifiek voor jongeren met meer complexe problematiek waar jeugdhulpverlening bij betrokken is geweest. Mentoring & Coaching is er voor jeugd vanaf 11 jaar met kleine of grote hulpvragen op het gebied van persoonlijke groei, opleiding en werk.

Praktijk 2021

- In 2021 waren er via Jeugdsupport 25 trajecten. Via Mentoring & Coaching waren er 47 trajecten. De jonge vrijwilligers waren super creatief in het contact houden, ook tijdens lock downs. Zo waren er maatjes die elkaar elke dag een foto app'ten toen afspreken

niet kon. Er waren ook maatjes die contact hielden door online spelletjes zoals rummikub te spelen of die samen buiten gingen sporten.

- *Op een informele, laagdrempelige en gelijkwaardige manier droegen de vrijwilligers bij aan doelen zoals weer terug naar school gaan, aanhaken bij een gespreksgroep voor jongeren of andere hulpverlening en het uitproberen van sporten of hobby's om zo te ontdekken wat ze leuk vinden en waar hun talenten liggen. Zij ondersteunden ook bij de overstap van basisschool naar voortgezet onderwijs en bij het omgaan met eenzame en sombere gevoelens, waar veel jongeren last van hadden.*
- *Een voorbeeld uit de praktijk: bijzonder was het Jeugdsupport traject van een tiener die zwanger was en lang moest wachten op ondersteuning van professionals. Via haar maatje die 8 jaar geleden ook een tienermoeder was, deed zij weer zelfvertrouwen op en kon zij genieten van haar zwangerschap en ook leuke dingen doen. Aan het eind van het maatjescontact was er een gezonde baby in een gezonde gezinssituatie en was ook de vrijwilligster weer opnieuw zwanger.*

Thuis in de Wijk: andere aanpak

Thuis in de Wijk is een samenwerking van Reinier van Arkel, Cello, Novadic, de Bossche woningcorporaties, Farent en MEE. Ook de gemeente 's-Hertogenbosch is betrokken. Thuis in de Wijk biedt hulp voor mensen met verward gedrag en/of een acute zorgnood. Vaak betreft het mensen met multiproblematiek die in de wijk wonen of komen wonen vanuit een voorziening voor begeleid wonen of de maatschappelijke opvang. Zij kunnen moeilijk aanhaken op de geboden diensten vanuit de basisondersteuning. Als professionals werken we samen en doen we wat nodig is, ook als dat een beetje buiten de lijntjes is. In goed overleg gaan voor een aangepaste aanpak, werkt veelal kostenbesparend. Vaak is de aanpak ook humaner voor mensen die al veel mogelijkheden ondervinden in hun dagelijks leven. Thuis in de Wijk is een behoorlijke investering, elke dinsdag bespreekt een aantal professionals van de verschillende organisaties de actuele casussen. De casussen komen bij Thuis in de Wijk via de deelnemende partners. Thuis in de Wijk heeft geen caseload; elke casus wordt in principe eenmalig besproken, waarna er een pragmatisch plan wordt gemaakt. Kosten besparen

is daarbij leidend: werken volgens het boekje kan leiden tot dure oplossingen die te laat worden ingezet. Denk aan een man die geen woonadres heeft. Daardoor kan hij geen uitkering aanvragen en heeft hij geen geld. Omdat hij geen geld heeft, kan hij niet inschrijven als woningzoekende en reageren op vrijkomende woonruimte. Zo blijft die man in een negatieve vicieuze cirkel. Thuis in de Wijk kan de gemeente motiveren om toch een uitkering toe te kennen en zo een doorbraak mogelijk te maken. We leerden van samen anders sparren en breder kijken. Het lukte om te experimenteren met een iets andere aanpak. Daarbij hielden we elkaar scherp op praktische oplossingen en kosten besparen. In 2022 willen we succesverhalen breder delen in de basisondersteuning. Samen kunnen we de inzet van Thuis in de Wijk aanscherpen. Voor sommige bewoners geldt: hoe eerder bij Thuis in de Wijk, hoe beter het is.

Praktijk 2021

- *Thuis in de Wijk startte in Zuid. In 2021 is besloten dat Thuis in de Wijk ook start in Noord.*
- *In 2021 was wonen regelmatig een dubbel probleem: mensen veroorzaakten overlast in de wijk en passende (andere) woningen waren niet te vinden. Overlast in de wijk en uitzetten, kost de samenleving veel geld. De ideale oplossing is er niet. Soms is stut en steun in de wijk voor alle betrokkenen de best werkende, gekeken naar kosten en de betrokken mensen.*
- *Voorbeelden uit de praktijk: Thuis in de Wijk maakte voor een man een plan voor wonen op een afgelegen plek. Dat was de beste optie, want hij was een verzaamelaar en in de wijk liep dat uit de hand. De afspraak was dat hij tot een bepaalde fysieke omvang spullen bij zijn huis mocht hebben. Dat moest wel gecontroleerd worden en daartoe vonden we een wijkwerker van het Buurtteam bereid. Dat was effectiever en goedkoper dan een bewakingsbedrijf, waar eerst aan gedacht werd. De wijkwerker stond in contact met de man en met Thuis in de Wijk. Zo kan de man op die plek toch blijven wonen. Ook regelde Thuis in de Wijk paardrijlessen voor een meisje met psychiatrische problematiek. Zij had dagbesteding nodig en was gek op paardrijden. We regelden 3 keer per week rijles bij een manege. Dat was veel goedkoper dan reguliere dagbesteding. Deze oplossing kostte de samenleving veel minder dan blijven zoeken naar passende reguliere dagbesteding.*

Brain Blocks brengt inzicht en rust

MEE-consulenten in de Buurteams volgden in 2020/2021 de training Brain Blocks. Een communicatiemiddel voor kinderen, jongeren en volwassenen met autisme om te komen tot één beeld en één taal. Brain Blocks is ook bedoeld voor ouders, partners, broertjes, zusjes, klasgenootjes, docenten, opa's en oma's en andere betrokkenen die meer inzicht willen krijgen in hoe mensen met autisme denken en handelen. Veel mensen met autisme geven aan dat hun hoofd vol zit. Er kan niets meer bij en daardoor raken ze overprikkeld of kunnen ze zich slecht concentreren.

Met behulp van Brain Blocks nodigt de consultant de cliënt om uit te leggen wat er in zijn of haar hoofd speelt aan de hand van gekleurde blokjes. Wat werkt er bij hen anders dan bij mensen zonder autisme? Welke gevolgen heeft dat voor hun functioneren in het dagelijkse leven? De cliënt kan door middel van Brain Blocks op een eenvoudige manier laten zien wat hij voelt. Wat zijn 'helpende' en 'niet-helpende' gedachten en welke dingen gaan juist wel goed. De cliënt krijgt daardoor meer grip op de situatie en meer zelfvertrouwen; dit levert rust op. De omgeving krijgt zo ook meer inzicht in zijn beleavingswereld waardoor er vaak meer begrip is voor wat er speelt.

Praktijk 2021

- *Brain Blocks maakt op een visuele manier inzichtelijk wat er zich afspeelt in het brein van cliënten met autisme. Kinderen en jongeren kunnen met Brain Blocks goed uitleggen wat er speelt. Het communicatiemiddel blijkt ook bruikbaar voor andere cliënten binnen het Buurteam die vanwege allerlei oorzaken kampen met een 'te vol' hoofd. Werken met Brain Blocks bracht inzicht en rust.*
- *Een voorbeeld uit de praktijk: een 14-jarige middelbare school-leerling kon met behulp van de Brain Blocks vertellen dat de wekelijks gymles op school haar veel stress bezorgde, omdat ze niet wist wat er komen ging. Sindsdien krijgt zij wekelijks een appje van de sportdocent die haar vertelt wat ze gaan doen in de komende les. Een eenvoudige oplossing die veel stress bij haar voorkomt.*

Het Thuiszitterspact werkt

Het aantal leerplichtige jongeren in de gemeente 's-Hertogenbosch dat geen onderwijs volgt, is in het schooljaar 2020-2021 met 60% gedaald. Dit resultaat

is vooral te danken aan de vernieuwende aanpak waarin samen met de jongeren en hun ouders naar een passende oplossing wordt gezocht. Het 'Thuiszitterspact' is een samenwerking tussen partijen in het onderwijs, GGD, Farent en gemeente. In november 2020 zetten zij hun handtekening onder het pact, dat staat voor een nieuwe aanpak van schoolverzuim. Deze aanpak bestaat uit zes bouwstenen. Naast onder meer het stimuleren van aanwezigheid en het vroegtijdig signaleren van schooluitval gaat het daarbij ook om het contact met de jongeren en hun ouders. Samen met hen wordt steeds gekeken naar wat er mogelijk en nodig is om ervoor te zorgen dat de jongere weer naar school gaat. Het betrekken van de ervaringen van de jongeren maakt deze aanpak uniek. Uiteindelijk is het de bedoeling dat geen enkel kind in de gemeente 's-Hertogenbosch langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs of zorg.

Praktijk 2021

- *De aanpak werkt. In schooljaar 2019-2020 stonden 90 jongeren niet ingeschreven op school. Dankzij het Thuiszitterspact daalde dat aantal naar 30 jongeren in het schooljaar 2020-2021.*
- *Het aantal jongeren dat wel ingeschreven stond, maar voor langere tijd uitgevallen was, nam in het schooljaar 2020-2021 af van 33 naar 11.*

Voorkomen taal en spraakachterstand peuters

De GGD gaf in 2021 ondersteuning om te voorkomen dat een kind start met achterstand op de basisschool. Tijdens en ook na de coronaperiode waren er veel kinderen die extra begeleiding nodig hadden. Uit vrees voor besmetting waren kinderen thuisgehouden en ge-

zinnen meer teruggeworpen op zichzelf. Met als gevolg dat jonge kinderen minder leerden om samen te spelen en taal te ontwikkelen. Samen met partners in de wijk zet de GGD in op de ontwikkeling van het kind en ondersteuning van de ouders. Een kansrijke start (de eerste 1000 dagen) vanaf de geboorte van een kind vormt de basis voor optimale deelname aan onderwijs en participatie in de samenleving. Door kinderen hierbij te volgen, ouders laagdrempelig te versterken, te adviseren en door snel in te grijpen bij beginnende problematiek is te voorkomen dat later zwaardere hulp nodig is. Een belangrijke indicator hierbij is de ontwikkeling van taal, spraak en sociaal en emotioneel welbevinden.

Praktijk 2021

- *Peuters met een taalachterstand in de ontwikkeling kwamen in aanmerking voor voorschoolse of vroegschoolse educatie (VVE) op het peuterarrangement. Voorschoolse educatie is voor peuters van 2,5 tot 4 jaar. De jeugdverpleegkundige of jeugdarts geeft kinderen met (een risico op) een taalachterstand dan een VVE-indicatie.*
- *Bij kinderen met een VVE-indicatie werden ouders betrokken bij taalstimulering en een aanbod op maat. Denk aan een peuterarrangement waarbij het kind in aanmerking komt voor 2 extra dagdelen ondersteuning.*
- *Vrijwilligers van de LeesExpress zijn ingezet om kinderen thuis voor te lezen.*
- *Ouders zijn toegeleid naar de Spelinloop in de wijk. Hier leren kinderen om samen te spelen, terwijl de ouders samen met de opvoedondersteuner op een laagdrempelige manier met elkaar in gesprek gaan en opvoedvragen bespreken.*

TALENTONTWIKKELING / PERSOONLIJKE ONDERSTEUNING

Kinderwerk

verbindende schakel in de buurt

1.671

kinderen

doen mee aan

223 activiteiten

Opvoedondersteuning

347

gezinnen en jongeren
ondersteund

Individuele ondersteuning

Meervoudige
psycho-sociale
problemen

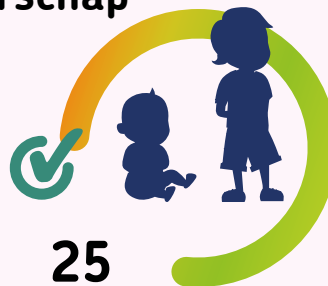
1.386

volwassenen

41

jeugdigen

Stevig Ouderschap

25

trajecten

Een steuntje in de
rug bij opvoeden
en opgroeien van een kind

Cliënten MEE

808

Buurtteam

9 teams

Farent/MEE

basisondersteuning in de wijk
voor allerlei vragen in het
dagelijks leven

18

VoorZorg

Trajecten

intensieve begeleiding
gedurende 2,5 jaar

Schoolmaatschappelijk werk

verbindende schakel tussen kind,
school en instanties

325

jeugdigen PO

480

jeugdigen VO

TALENTONTWIKKELING / PERSOONLIJKE ONDERSTEUNING

Onafhankelijke cliëntondersteuning

meedenken met het belang van de cliënt voorop

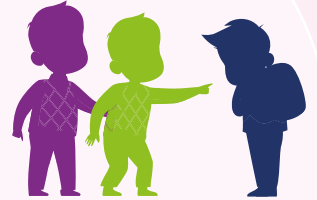
69 inwoners

Integrale Vroeghulp

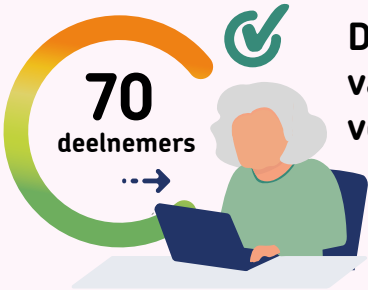
49 inwoners

ondersteunt ouders bij zorgen over de ontwikkeling en gedrag van hun kind

Digi-vaardigheden vergroten

70 deelnemers

Indicatiestelling Voor- en Vroegschoolse Educatieprogramma

59 peuters met een VVE-educatie

27 peuters beter voorbereid op de basisschool

5 activiteiten

Nazorg gedetineerden

35

ex-gedetineerden

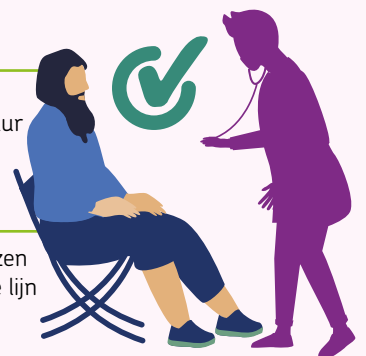

51

mensen bezoeken het spreekuur

20

mensen doorverwezen naar eerste lijn

Gezinscoaching Gestelse Buurt

10

gezinnen met meervoudige problemen krijgen intensieve ondersteuning

Preventief Medisch Inloopschip

voor dak- en thuislozen

STEDELIJK JEUGD- EN JONGERENWERK POWERUP073

Deelopdracht 7

Doel: Jongeren worden in staat gesteld om zich in persoonlijk en maatschappelijk opzicht te ontwikkelen tot sociaal en economisch zelfstandige burgers.

RESULTATEN 2021

Deelopdracht 7

Positieve energie en veerkracht

2021 was voor PowerUp073 een jaar van creativiteit en inventiviteit. Net als in het eerste coronajaar hielden we met elkaar focus op wat wél kon en waren we aanwezig op de plekken waar de jongeren waren. Onze ambulante werkers waren buiten, op straat, in de perioden dat binnen ontmoeten niet kon. We waren actief in de scholen, toen deze weer open waren. We hielden een-op-een contact met jongeren in de maanden dat groepsactiviteiten niet mogelijk waren. Jongerencentra waren open, zodra dat kon. Ook al betekende dat voor de teams gedoe met inschrijven op activiteiten en mondkapjesplicht. Samen met de jongeren gingen we voor welzijn en welbevinden. Onder de jongeren was grote behoefte aan een luisterend oor en ontladen; even elkaar ontmoeten en simpelweg ontspannen. Op allerlei manieren en met nieuwe activiteiten speelden we daarop in. We experimenteerden met Tiktok en andere onlinediensten om informatie bij jongeren te krijgen. Op Valentijnsdag organiseerden we onze 'rozenactie': jongeren konden een roos aanvragen en deze sturen naar hun 'Valentijn'. Dat gaf positieve energie. URtalent online talentenshow via Instalive vond plaats met heuse voorrondes en een grote finale op 26 maart 2021. SKEER the movement Design en Movies vond plaats, waarbij jongeren hun eigen film en hun eigen ontwerp gemaakt hebben. In de Groote Wielen organiseerden we een 'crazy 073 speurtocht'; lekker buiten! En de hele zomer gingen we door met (buiten)activiteiten in alle wijken; kleinschalig, eenvoudig en met een gevoel van 'even geen gedoe'. Het was precies wat veel jongeren nodig hadden.

Want zorgen waren er genoeg, ook in dit tweede coronajaar. Er waren zorgen om jongeren die vanwege de maatregelen leerachterstanden opliepen en/of depressieve klachten vertoonden ook vanwege het gemis van sociale contacten. Meer jongeren waren maatregelen moe en haakten af, ook bij activiteiten die wel konden. Tegelijkertijd was er een toename van het aantal meldingen van overlast door jongeren. Jongerenwerkers hielden hun oren en ogen open, vingen signalen

op en bleven maximaal zorgzaam, ook voor teamleden. Discussies over wel of niet vaccineren waren niet alleen onder jongeren heel actueel, maar ook in de PowerUp-073 teams zelf. Bij sommige jongerencentra was het een uitdaging om activiteiten in te zetten omdat jongeren, vrijwilligers en teamleden ziek werden.

Vanwege alle signalen rondom jeugd, ook landelijk, kwam er extra geld van de Rijksoverheid en ook de gemeente 's-Hertogenbosch kwam met aanvullende plannen voor jongeren. Dat resulteerde voor PowerUp073 eind 2021 onder meer in uitbreiding van het schooljongerenwerk, wat in 2020 begonnen was als een pilot op de Bossche Vakschool. Vanuit de doelstelling van kansengelijkheid kunnen we in 2022 op meer scholen werken aan informeel contact met jongeren, in de pauzes en op andere momenten. Want ook in het schooljongerenwerk merken we dat welzijn voorop staat; daarna ontstaat vanzelf ruimte voor leerdoelen en talentontwikkeling.

En terugkomende op overlast: samen met de gemeente organiseerden we eind 2021 een ontmoeting met de burgemeester voor een aantal jongeren in West. Dat deden we in het verlengde van een veiligheidsscan gedaan door de gemeente 's-Hertogenbosch. Overlast veroorzaakt door jeugd kwam nadrukkelijk naar voren in deze scan. De ontmoeting met de burgemeester was een opsteker voor de jongeren. Er werd mét hen gepraat in plaats van over hen. De jongeren voelden zich gehoord en toonden zich betrokken.

Gelukkig kwam er in het najaar weer meer balans: minder overlast, meer jongeren terug bij PowerUp073, meer activiteiten en weer opbouwen van veerkracht. Onze PowerUp073 werkers bleven doorgaan, vanuit gedrevenheid en bezorgdheid voor de jongeren en voor elkaar. Dankzij onze teams lukte het om betekenisvol te blijven voor jongeren. Terugkijkend op een roerig jaar, kunnen we constateren dat er veel niet kon. Maar met jongeren, vrijwilligers en onze samenwerkingspartners in de stad hebben we wél heel veel gedaan. Daar zijn we trots op.

Praktijk 2021

Brug naar Brugklas

In Noord liep ons project Brug naar brugklas goed. We kregen de opdracht om hetzelfde project ook in West op te zetten en dat lukt in korte tijd. Waarbij we maatwerk leverden; een andere wijk betekent immers vaak een iets andere aanpak. In het project kregen 8e-groepers ondersteuning en informatie waardoor zij gemakkelijker de stap zetten naar de brugklas.

Mobiele sportschool en sportautomaat

Op allerlei manieren stimuleerden we buiten bewegen en sporten. Inzet van een mobiele 'sportschool' – een verplaatsbare container met materialen en sportcoaches – werd gewaardeerd. Gekoppeld daaraan zetten we een 'sportautomaat' in; via een app konden jongeren materialen reserveren. De combi van mobiele sportschool en sportautomaat blijven we gebruiken.

Bossche Talentschool

De Bossche Talentschool was ook in 2021 een succes. Eerste en tweedejaarsstudenten van Avans organiseerden samen met PowerUo073 en Ondernemend Onderwijs tijdens de voorjaarsvakantie een actief programma met als motto 'Ontdek je talent'. 38 middelbare scholieren deden op de locatie van de Bossche Vakschool mee allerlei workshops variërend van 'Groter leren denken' naar kennis over watermanagement in 'Pompen of verzuipen' en leren met geld omgaan in de 'Schuldenescaperoom' tot kooklessen, programmeren, teamsporten, techniektour en creatieve talentontwikkeling zoals Tie DIY, acteerles en stenen schilderen. Deelnemers vonden het fijn om nieuwe contacten te leggen en om samen te werken aan talentontwikkeling. De afwisseling van sport, dans, cultuur, koken, techniek, jezelf leren kennen, persoonlijke ontwikkelingsoefeningen, zorgde dat de jongeren graag de volgende dag weer aan de slag gingen. En er werden nieuwe vrienden gemaakt. Zo kwam de pas 6 maanden in Nederland wonende Maria maandagochtend verleggen en onwennig binnen. Dinsdag liep ze te stralen met haar nieuwe vriendinnen met wie ze Nederlands kon oefenen.

Schooljongerenwerk

In 2020 startten we met een pilot schooljongerenwerk op de Bossche Vakschool. 4 dagen in de week zijn 3 jongerenwerkers op school aanwezig, in de pauzes en in de lessen. In het pilotjaar is er ingezet op contact maken en kennismaking met leerlingen en docenten. In 2021 boden de jongerenwerkers ook individuele begeleiding en coaching, groepsgerichte begeleiding en activiteiten in de school. Zij helpen jongeren bij het ontwikkelen van hun talenten en fungeren als vertrouwenspersonen en rolmodellen voor de leerlingen. Ook voorkomen de jongerenwerkers opstootjes in de pauzes en leggen zij verbindingen tussen leerling, school, docenten, wijk, thuis en ouders. Soms gaat het met een jongere niet goed op school, terwijl hij in de wijk als vrijwilliger werkt in een jongerencentrum, of gaat het thuis of in de wijk niet goed wat zijn uitwerking heeft op school. De schooljongerenwerkers spelen hierop in en helpen de jongeren om te focussen op mogelijkheden en keuzes te maken. In 2022 wordt het schooljongerenwerk verder uitgebreid naar vier andere VO-scholen (Dieze College, De Rijzert, Van Maerlant en Yuverta).

Respect me, don't sext me

Op drie middelbare scholen in de gemeente 's-Hertogenbosch werd een themadag 'Respect me, don't sext me' georganiseerd. Een samenwerking tussen Farent/PowerUp073, Humanitas, HALT en de GGD. Alle tweedejaarsleerlingen volgden deze dag twee of drie workshops rondom dit thema. Van een pittig verhaal over misbruik, bokslessen om weerbaarheid te vergroten tot een bezoek van de politie en Halt. Van ervaringsverhalen tot seksuele weerbaarheid. Ook het strafrechtelijke gedeelte rondom sexting komt aan bod. Op verschillende manieren werden de leerlingen geïnformeerd over gedragscodes en risico's rondom sexting. Het project 'Respect me, don't sext me' blijft belangrijk omdat seksualiteit nog steeds te weinig aandacht krijgt op school en de seksuele moraal onder jongeren verslechtert. Het streven is dan ook om dit thema een vast onderdeel te laten zijn van het reguliere lesprogramma.

Theateravond prestatiedruk bij jongeren

Ruim 100 mensen bezochten de theatervoorstelling in de Verkadefabriek over prestatiedruk bij jongeren.

De voorstelling is georganiseerd en geschreven door theatermaker én sociaal werker Monika Kowalewska, samen met (oud)-leerling Guusje van het Rodenborch College die op topniveau aan turnen deed maar vanwege de druk haar turnactiviteiten staakte. Het na-programma is opgezet door jongerenwerkers van PowerUp073.

In het theaterstuk vertelt Guusje over de wereld van turnen op hoog niveau en de uiteindelijke beslissing om hiermee te stoppen. Ook worden audiofragmenten van ouders en andere mensen die dicht bij Guusje afgespeeld over de situatie. In het na-programma gingen de bezoekers zelf aan de slag met het thema prestatiedruk, met als doel bewustwording.

Pilot Alcoholintoxicatie bij JBZ succesvol

Jaarlijks komen er tientallen minderjarigen op de spoedeisende hulp van het Jeroen Bosch Ziekenhuis (JBZ) met een alcoholvergiftiging of letsel na alcoholmisbruik.

In het ziekenhuis krijgen de jonge patiënten de juiste medische hulp en uitleg over het risico van alcoholgebruik op jonge leeftijd. Maar wie zijn deze kinderen? En wat maakt dat zij dit risicovolle gedrag laten zien? Zijn er achterliggende problemen? Lijden zij onder groepsdruk? En wat voor regels of afspraken over alcohol dragen ouders uit? De kinderartsen van het Jeroen Bosch Ziekenhuis misten zicht op de context waarin alcoholintoxicatie aan de orde is. De inzet van verslavingszorg was soms te zwaar, maar andere inzet leek niet voor handen. Op zoek naar een outreachende, brede kijk op problematiek van jongeren, kwamen zij uit bij de GGD en het JPP jeugdpreventiewerk van PowerUp073.

In 2021 zijn PowerUp073 en de GGD samen gestart met een pilot in samenwerking met het JBZ. De insteek is om na aanmelding bij het ziekenhuis, binnen drie werkdagen contact met de jongere en/of ouders te leggen. In een persoonlijk gesprek gaat de jeugdpreventiewerker in op wat er is gebeurd, maar neemt daarin vooral ook de bredere situatie van de jongere en zijn/haar/hun gezin mee. De meerwaarde van het jeugdpreventiewerk is dat er snel ingezet kan worden en gemakkelijk lijnen worden gelegd met hulpverlening zoals maatschappelijk werk of met de verslavingszorg van Novadic-Kentron, of andere partners zoals school of jongerenwerk. Vanuit de positie in de

PowerUp073-teams kunnen JPP'ers signalen over jongeren en alcoholgebruik doorzetten om op groepen voorlichting of preventie in te zetten vanuit het jongerenwerk, de GGD en/of de preventiewerkers van Novadic-Kentron. De meeste trajecten vanuit deze pilot volstaan met informatie en advies aan jongeren en ouders. Soms is hulpverlening al betrokken en wordt er afgestemd, soms wordt hulpverlening georganiseerd, maar vaak is hulp ook (nog) niet nodig. De pilot Alcoholintoxicatie is succesvol. Kinderartsen, maar ook patiënten en hun ouders zijn positief. Ze vinden het fijn dat het gesprek door de JPP'er bij de mensen thuis plaatsvindt. De snelle, op maat gesneden inzet, korte lijnen in de wijk en met andere partners zoals school worden aangegeven als grote voordelen van het jeugdpreventiewerk. Ruim 27 jongeren zijn via een intensief traject in 2021 geholpen.

Urban Dance Ground

Op 1 juli 2021 startte de pilot met vier Urban Dance Grounds voor jongeren in de gemeente 's-Hertogenbosch verspreid over de stad. Met de dansvloertjes moedigen 'S-PORT en PowerUp073 jongeren aan om in beweging te komen en elkaar te ontmoeten. Zij zagen dat voor tienermeiden tussen de 12 en 16 jaar niet veel sport- en beweegvoorzieningen in de buitenruimte zijn. In de openbare ruimte richt het aanbod zich toch meer op jongens en ouderen. De nieuwe TikTok trend onder jongeren, waarbij cultuur, sport en technologie elkaar kruisen, sloot goed aan op het concept van de Urban Dance Ground: een plek waar meiden lekker kunnen dansen en toffe TikTok filmpjes kunnen opnemen.

Het initiatief sloeg aan. Er waren dansworkshops, Cypher HQ, Urban Scene, Duke Box gebruikten de dansvloeren en ongeveer 30 meiden in 4 dansgroepen deden mee aan de Urban Dancebattle. Daarnaast maakten allerlei meiden uit de wijk ook in hun vrije tijd flink gebruik van de vier Urban Dance Grounds. Uiteindelijk trok de dansvloer bij jongerencentrum 4West de meeste bezoekers. Daar ligt nu ook een 'vaste' Urban Dance Floor.

Volgend jaar start een nieuw project op 3 andere locaties om nog meer meiden in dansbeweging te krijgen: o.a. bij jongerencentrum Noord en bij de Internationale Schakelklas.

<https://www.bd.nl/home/plug-je-eigen-muziek-en-dans-op-de-urban-dance-ground-br-br~a86c4116/>

Haltstraf

Halt heeft de wettelijke taak om strafbaar gedrag onder jongeren aan te pakken, zoals vechten, schoolverzuim, winkeldiefstal of alcoholgebruik. Hierbij werkt Halt regelmatig samen met het jongerenwerk. Jongeren krijgen bijvoorbeeld een taakstraf opgelegd die ze moeten uitvoeren in een jongerencentrum. Klusjes zoals opruimen, poetsen of zwerfafval opruimen. Het mes snijdt hierbij aan twee kanten. Jongerenwerkers komen in contact met deze waardoor ze hen ook kunnen begeleiden zodat nieuw probleemgedrag eventueel wordt voorkomen. En jongeren leren het jongerencentrum beter kennen. Zo zijn in 2021 zelfs twee jonge taakstraffers vrijwilliger geworden in het jongerencentrum. In plaats van rond te hangen op straat, helpen ze nu mee met het organiseren van activiteiten.

Jachtseizoen

Publiekstrekker 'Jachtseizoen' is een activiteit die het jongerenwerk samen met het kinderwerk inmiddels in meerdere wijken heeft uitgevoerd. Het begon eigenlijk als een speelse sportactiviteit, flink rennen zonder dat jongeren door hebben dat ze aan het sporten zijn. Ongeveer anderhalf jaar geleden werden de jeugdboa's geïntroduceerd in de gemeente 's-Hertogenbosch. Zij zochten leuke manieren om met jongeren preventief in contact te komen zodat het contact op straat daarna ook soepeler verloopt.

Zo ontstond het idee om samen met (jeugd)politie-agenten en jeugdboa's op de jongeren te gaan jagen. En dat sloeg aan! De eerste keer kwamen er tientallen jongeren vanuit de hele stad op het Jachtseizoen af. Spannend om uit de handen van de jagers te blijven en een laagdrempelige manier om elkaar op een andere manier te leren kennen. Vanuit allerlei wijken kwam de vraag of het daar ook georganiseerd kon worden. Dat is inmiddels gebeurd.

Gemiddeld kunnen er maximaal 20 tot 30 jongeren meedoen. Anders wordt het aantal deelnemers te veel voor de jagers om ze allemaal te kunnen vangen.

Leuk om te vermelden is dat door het TikTok filmpje van Jachtseizoen (bijna een half miljoen keer bekeken) jongerenwerkers uit andere steden contact met PowerUp073 hebben opgenomen met vragen over de aanpak en opzet, omdat ze het zelf ook willen organiseren.

Join us

In Nederland voelt 8% van de jongeren tussen de 12 en 25 jaar zich eenzaam. Join us helpt jongeren contact te maken met leeftijdsgenoten. De coronacrisis heeft ertoe geleid dat jongeren zich eenzamer voelen. Dit is vooral zorgwekkend voor jongeren die zich voor de crisis al eenzaam voelden. Door de crisis zie je dat deze jongeren zich nog meer afzonderen. Ze maken bijvoorbeeld geen contact met anderen en zijn geneigd hun bed niet uit te komen. Juist voor hen is het belangrijk dat ze hulp krijgen, dat ze weer ergens naar uit kunnen kijken. Join us brengt hier verandering in door jongeren samen te brengen en hen te helpen sociaal sterker te worden. In 's-Hertogenbosch is in 2020 gestart met twee groepen: 12-18 jaar en 18-25 jaar. Jongeren kunnen meedoen met onlinebijeenkomsten, samen gamen of een-op-een appen met een jongerenwerker. Join Us-jongere Lisa had zelf een goed idee voor een ontmoetingsactiviteit. Alleen: hoe zet je zoiets op? Een jongerenwerker hielp haar op weg met het verder uitwerken van haar idee 'Speedmeet'; een soort speed-daten voor jongeren die niet per se op zoek zijn naar een relatie, maar juist naar vriendschap. Het resultaat: een geslaagde activiteit met tientallen enthousiaste deelnemers.

Power Battle

De gele schoolbus was goed zichtbaar en de vlaggen wapperden fier bij de uitgang van het centraal station: het startpunt van Powerbattle AMG 6.3 Race. 22 Jongeren uit vier wijken en hun teamcaptains gingen met elkaar de strijd aan in een onmogelijke run dwars door het centrum van 's-Hertogenbosch. Verkleed door de straten lopen, geblinddoekt steppen, roeien zonder peddels en meer; allemaal voor de felbegeerde beker van ruim 1,2 meter hoog! Powerbattle is een terugkerende activiteit waarbij jongeren uit verschillende delen van 's-Hertogenbosch tegen elkaar strijden in een zelf bedachte uitdaging. Zo is er al een DJ battle geweest, een dance-off, een dropping, een quiz, een kook challenge en zelfs een pizza eet challenge. Het team wat een Powerbattle heeft gewonnen kan door jongeren uit een andere wijk worden uitgedaagd tot een nieuwe battle.

Tijdens de Powerbattle hebben jongeren alle zeilen bijgezet om tot de finish te komen. Daar wachtte hen

een trotse wethouder Kahya op voor de uitreiking. De winnaar werd het team van jongeren uit Zuid/Oost. De dag stond in het teken van Artour Arayapetyan, de grondlegger van Powerbattle, die recent overleden is. De run was een eerbetoon aan de sportwerker wiens levensmissie bestond uit het empoweren van jongeren en mensen met elkaar verbinden. Artour was een inspiratiebron, niet alleen voor jongeren, maar ook voor ons. Door zijn oprechte interesse in de ander en creatieve geest, heeft hij veel mensen geraakt.

<https://dtvnieuws.nl/nieuws/artikel/powerbattle-is-eerbetoon-aan-sportwerker-artour-geweldig-persoon-om-gekend-te-hebben?fbclid=IwAR1l-96DiMxwuDhH3x4DRbknPqp3SB2suzWVXZ2b34e-alLAjEJDkLaAylW28>

PowerUp Takkies

Takkies oftewel 'praatjes' in straattaal. Dat is de nieuwe naam voor een nieuw initiatief van PowerUp073 in samenwerking met jongeren. PowerUp Takkies is een jongerentalkshow voor en door jongeren, via Youtube uitgezonden, met interessante thema's zoals de invloed van corona op jongeren, de Ramadan, gameverslaving en jong ondernemerschap. De productie wordt verzorgd door jongeren in de verschillende jongerencentra in de gemeente. Elke aflevering bevat 2 items die gemaakt zijn door jongeren zelf, genaamd: Torries van de week en Bel Akki voor die Takkies. Gasten zijn jongeren, samenwerkingspartners en influencers. In 2022 wordt dit initiatief voortgezet, met als speciaal thema de verkiezingen: de PowerUp Takkies Stembus Editie.

Alle afleveringen van PowerUp-Takkies: https://www.youtube.com/results?search_query=powerup+takkies

Crypto Academy

In 2021 startten we ook met de Crypto Academy, een spannende benadering van armoede en schulden die jongeren aanspreekt. Aangevuld met vernieuwde trainingen over goed omgaan met je geld, komen we met jongeren in gesprek voordat er (grote) schulden zijn.

Jongerencentrum Noord en de samenwerking met Hambaken Connect

Op 17 november 2021 kreeg team Noord van PowerUp-073 samen met Hambaken Connect de sleutel van het jongerencentrum Noord. Met vereende krachten en improvisatietalent maakten we de basisvoorzieningen in het pand zo snel mogelijk op orde. Vanaf dag één hielpen jongeren mee en waren zij heel betrokken bij de nieuwe start voor jongerencentrum Noord. Op 1 december organiseerden we de eerste activiteit. Daarmee was een vaste stek voor PowerUp073 en Hambaken Connect in Noord een feit. Vanwege corona kon niet alles, maar het lukte om de jongeren in ieder geval een plek te bieden. Er was een pooltafel, een tv voor Playstation en andere games en er waren tafels en stoelen. Tijdens de lockdown in december '21 hielden we het jongerencentrum open. Dat was een bewuste keus en een belangrijk signaal naar de jongeren: we zijn er voor jullie! Het team ging honderd procent voor Noord en dat werd opgepikt; er waren avonden met

70 tot 80 jongeren in het pand. Vanaf de start was de samenwerking met de beroepskrachten van Hambaken Connect prima. Een gezamenlijk werkplan maakten we al voor november 2021. Waar we eerder meer werkten als afzonderlijke organisaties, groeiden we nu razendsnel naar een prettige situatie van samenwerkende partners. We maakten een gezamenlijk rooster, dachten samen na over (nieuwe) activiteiten en effectief gebruik van het pand, ook door externe partijen. Heel positief: al in december 2021 merkten we dat we jongeren bereikten uit alle wijken in Noord. Daar hadden we uiteraard op ingezet, maar het was afwachten of de jongeren uit de verschillende wijken ook kwamen. Dat deden zij en ook een aantal oud-vrijwilligers van voorheen De Poort kwam weer helpen en ondersteunen. In 2022 gaan we door met het verder opknappen en aankleden van het pand. Zodat op termijn de volledige potentie van dit grote pand weer kan worden ingezet ten dienste van jongeren in Noord en in de stad.

JEUGD- EN JONGERENWERK

Positief in contact met de jongeren op straat

✓ **755**
ontmoetingsplekken

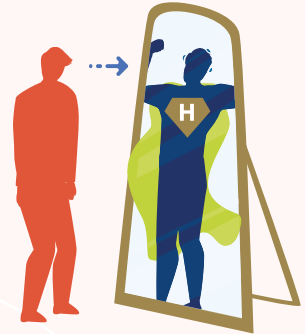
✓ **536**
overlastmeldingen

Jij bent je eigen held

individuele ondersteuning /
anonieme vraag

216 ✓
trajecten
coaching

Jongeren uitdagen om het beste uit zichzelf te halen

1.566 activiteiten
met deelname van

15.906
jongeren

JPP : (jeugd)hulpverlening

252 trajecten:

vrijwilligers

betrokken bij activiteiten
en projecten

172

Gelijke kansen voor iedereen

575 lopende projecten met een bereik van

14.556 ✓
jongeren

